

τάς του : «έγω πάω πέρα στην τάξη μου». Μπαίνει το παιδάκι μέσα μ' ένα λυπητερό συναίσθημα εγκατάλειψης μέσα του και κοιτάζει δώθε κειθε σά χαζό. Τάλλα παιδιά με φωνές και τρέλλες καθίζουσε στάραδιαστά θρανία. Κάνει κι ο Θύμης να χωθή σ' ένα από αυτά, μα δυο-τρία παιδιά περιφρονητικά κι άγρια τότε διώχνουσε. Αποτραβιέται το παιδάκι και σπάνει στά κλάματα. Πολλοί άρχίζουσε να τὸ περιγελοῦνε. Κοιμοκαρδιασμένο θωρεί πὸς τὸ τελευταίον θρανίον εἶναι ἄδειο καὶ τραβᾷ πρὸς τὰ ἐκεῖ. Καθίζει. Τοῦ φέρνει στενοχώρια ὁ διαβολεμένος ἐκεῖνος θόρυβος τῶν παιδιῶν. Μὰ νὰ σου! ἀνοίγει ἡ πόρτα καὶ μπαίνει μέσα ὁ δάσκαλος. Τὰ παιδάκια σιωποῦνε. Τὸ πρόσωπο τοῦ δασκάλου τὸ ἴδιο. Καὶ τὸ ντύσιμό του ἀκατάστατο. Περιέργω πὸς σὺν ἀστραπή πέρασε ἀπὸ τὸ νοῦ τοῦ Θύμη ἡ σκέψη πὸς ὁ μέγας του ἀδερφός, ὁ Παντελής, εἶτανε ντυμένος πιδ φῖνα. «Δεμένα τὰ χέρια σας», φώναξε ὁ δάσκαλος ὄχι ἡμερα. Καὶ σὲ λιγάκι ἄρχισε νὰ τοὺς λέη κάτι πράματα, πὸ καλὰ-καλὰ δὲν καταλάβαινε ὁ Θύμης. Κι εἶλα τὰ λόγια τοῦ δασκάλου σὰ νὰ μὴν εἶτανε ρωμαϊκά. Κάτι τοὺς δηγότανε. Μὰ δὲν ἤξερε νὰ τὸ δηγηθῆ τόσο νόστιμα καὶ τόσο ἐλκυστικά, ὅσο ἡ μάμη τοῦ Θύμη εἶταν ἔλεγε στάγγονάκια τῆς κανένα παραμῦθι ἢ τοὺς τραγουδοῦσε «τὰ πάθη τοῦ Χριστοῦ», «τὸ τραγούδι τοῦ ξενιτεμένου» κ.τ.λ. Γι' αὐτὸ κι ὁ Θύμης δὲν μποροῦσε νὰ προσέξῃ. Καὶ σὲ κείνη τὴν τρικυμιασμένη ψυχικὴ κατάστασι ἀρχισε νὰ συλλογιέται τὸ σπῖτι. Πόσο πιδ καλὸ εἶταν ἀπὸ τὸ σχολεῖο! Ὅταν τοῦ σχολεῖο ἡ ζωὴ κ' ἡ περικυκλωσιὰ εἶναι τόσο διαφορετικὴ ἀπὸ τοῦ σπιτιοῦ, εἶταν τόσο περιορίζεται ἡ λευτεριά τοῦ παιδιοῦ, εἶταν τὸ σχολεῖο δὲ συνεχίζει με πιότερη ἐπιστήμη καὶ με πιότερη τέρψη τὴν ἀγωγή τοῦ σπιτιοῦ, ὁ νοῦς τοῦ μικροῦ παιδιοῦ τρέχει ἀβάσταχτα στὸ σπῖτι. Ξένα τοῦ εἶναι εἶλα στὸ σχολεῖο καὶ με θλίψη θυμάται τότες, καθὼς λέει κι ὁ Keble, «τὸ χαμόγελο πὸ πάντα τοῦ χαρίζανε εἶλα τοῦ σπιτιοῦ τοῦ οἱ ἀγαπημένοι, τὰ βλέμματα πὸ τοῦ ρήχτανε ψυχὴς πὸ τρέφανε τέλειαν ἐμπιστοσύνη ἀναμεταξύ τους, τίς χαρὲς πὸ γελίζανε τὸ σπιτικὸ, τὸ ἄσυλο αὐτὸ τῶν αἰστημάτων ἄδολων». Κ' ἡ νοσταλγία τοῦ σπιτιοῦ μεγάλη. Κι ὁ νοῦς τοῦ παιδιοῦ παντοτινὰ πρὸς τὸ σπῖτι γυρισμένος. Σκέφτηκε ὁ Θύμης πὸς τώρα θάπαιζε με τὴ Μινίτσα τους κάτω ἀπὸ τὴν κληματαριά τῆς αὐλῆς. Ἄχ! Ὁ δάσκαλος ἔλεγε κ' ἔλεγε μ' ἕνα τόνο ψυχρό,

μὲ μιὰ φωνὴ ξεχαρβαλωμένη, σὺν ξεκουρδισμένης κόρδας, με κάτι μικρὰ διαλείμματα ἀνάμεσα, γιὰ νὰ φοβερῆσι ἢ νὰ βρῆσι ἢ νὰ χαστουκέψη κανένα παιδάκι, πὸ στενοχωρήθηκε νὰ μὲν ἀκίνητο καὶ νάκουη τόση ὥρα. Πὸ νὰ σκεφτῆ ὁ δάσκαλος πὸς «τὸν ἄριστα παιδεῦν προαιρούμενον χρὴ τῆς τε ηλικίας καὶ τῆς πρότερον ἀγωγῆς ἐστοχάσθαι»; (Λουκ. Νιγρ. 28). Τίποτα. Κι οὔτε κανένα διαφέρο στὴ διδασκαλία, οὔτε καμιά πρόκληση περιέργειας, οὔτε κανένα ῥῶτημα γιὰ αὐτενέργεια τῶν παιδιῶν. Μιὰ νέκρα ζοφερὴ μέσα στὴν τάξη. Κ' ἕνας θάνατος λὲς ἐπνιγε τὴν πρωτοτυπία κάθε χαρακτήρα, μέσα σ' ἐκεῖνο τὸ δεσμωτήριον. Βασίλευε μιὰ φακρικὴ ἀκίνησιὰ καὶ μιὰ ἀντιφυσιολογικὴ προσπάθεια πρὸς στρέβλωσι καὶ κρᾶσι, πρὸς ἀφομοίωσι ἐλονῶνε.

Ὅσο ὁ δάσκαλος μιλοῦσε, τόσο τὴν ψυχὴ τοῦ Θύμη, μέσα σ' ἐκεῖνους τοὺς τέσσαρες σκονισμένους τοίχους, τῆνε συνέφιαιξε ἕνας παράδοξος σκοτασμός. Πέρασαν μ' ἀγωνία καμπόσες δεκαριὲς λεπτὰ. Ὁ Θύμης δὲν μποροῦσε πιά νὰ συλλογιέται. Κουρασμένος ἔγυρε τὸ κεφάλι. Κι ἀποκοιμήθηκε τὸ φτωχό. Μαυρόσκεπα καὶ τὰ ὄνειρά του. Τὸ ἀπαίσιο σχολεῖο ξανάδλεπε στὸν ὕπνο του. Μὰ μιὰ βροντερὴ φωνὴ τὸν ξυπνᾷ. Εἶτανε τοῦ δασκάλου, πὸ ἤρθε καὶ στάθηκε σὰ Χάρος ἀποπάνω του. Ἡ κρυερὴ ματιά του ξαναπλήγησε τὸ παιδί. Ὁ δάσκαλος ἀποτραβήχτηκε καὶ ἔακλούθησε τὴ διδασκαλία του, μιὰ διδασκαλία, πὸ ἐπνιγε τὴν καρδιά τῶν παιδιῶν. Πὸ νὰ λάβῃ ὑπόψει τὴ νοητικὴ καὶ θυμικὴ δύναμή τους; Πολλοὶ σήμερα παραδέχονται πὸς ἀπὸ ἀκαματωσύνη καὶ φυγοπονία (ὁ Τολοτόη παρατηρεῖ πὸς ὁ δάσκαλος χωρὶς νὰ θέλῃ διαλέγει πάντα τὸν πιδ κατὰλληλὸν πιδ ἐξέκολε γιὰ τὸν αὐτό του, πιδ ἀλέθριον ἔμαζε γιὰ τὰ παιδιὰ τῶν διδασκαλιῶν), ἀπὸ κακοὺς ὑπολογισμοὺς κι ἀρχὲς πὸ δὲν ἔχουσε καμιά σκέψη με τὴ φιλοσοφία, ἀπὸ ἀμάθεια καὶ παιδαγωγικὴ ἀνεπάρκεια, ἀπὸ ἔλλειψη παρατηρητικότης κι ἀγάπης πρὸς τὸ ἔργο του, ἀπὸ τὴν καθημερινὴ ἀπογοήτεψη κι ἀπὸ παντοσινὴ οἰκονομικὴ σφίξη, ὁ ρωμῆς δάσκαλος, ἄθελα κι ἀσυνείδητα, εἶναι, χωρὶς ὑπερβολή, τὸ πιδ φοβερό σαράκι, πὸ κρυφοτρῶει τὰ σωθικά τοῦ ἔθνους μας. Κι ἂν ὑπάρχουσε λίγες, πολὺ λίγες ἐξαιρέσεις, τί μ' αὐτό;

Σὺν ἀποσοδωμένο τὸ παιδί κοίταζε πρὸς τὰ παράθυρα, κάτι μικρὰ παράθυρα, ἀπ' ὅπου ξεδιάλιζε τὴ χαρμωσύνη τῆς χυνοπωριάτικης μέρας, πὸ

γλυκογελοῦσε ἔξω. Ἄχ! νάτανε κι ὁ Θύμης ἔξω Τέλος τὸ διάλειμμα τὸ δέκα σήμανε. Πῆρε ἀνάσα. Μὰ σὰ μιὰ στιγμὸν ἄγρυπνοτάξανε τὰ δέκα λεπτὰ τοῦ διαλειμμάτου. Καὶ με τοῦ κουδουνιοῦ τὸ λάλημα ξανάρχισε τὸ μαρτύριο μέσα στὴν τάξη. Τώρα τοὺς ἤρθ' ἕνας ἄλλος δάσκαλος. Ξερακιανός κι ἀψηλός. Χωρὶς νὰ τοὺς πῆ τίποτα, τοὺς ἔβαλε νὰ μετροῦν ἕνας-ἕνας με τὴ σειρά ἀπὸ τὸ ἕνα ἴσαμε τὰ εἴκοσι. Ὁ Θύμης δὲν καταλάβαινε τί τρέχει καὶ γιατί ὁ δάσκαλος ἔβαλε ἔλους τοὺς μαθητάδες νὰ μετρήσουσε. Πάντα τὸ ratio γυροῦσε στὸ καθετὶ ὁ νοῦς καὶ τοῦ μεγάλου καὶ τοῦ μικροῦ σὲ κάθε περίπτωση τὸ γιατί ἀναβλύζει ἀπὸ τάχειλια τοῦ παιδιοῦ. Δὲ φτάνει μόνο νὰ διδάσκουμε κάτι. Πρέπει καὶ νὰ τονίζουμε στὰ παιδιὰ τὸ σκοπὸ καὶ τὴ χρησιμότη του. Κ' ἔτσι ὄχι μονάχα τοὺς ἀπαλάσσουμε ἀπὸ μιὰν ἀνήσυχη ἀριστία, μὰ καὶ τοὺς γεννοῦμε στὴν ψυχὴ τὸ διαφέρο καὶ τὴν ἀγάπη πρὸς τὸ μάθημα, πὸ διδάσκειται. Ἀφῖνω πιά πὸ ἡ δῆλωσι τοῦ σκοποῦ στὴν ἀρχὴ φυγαδεύει ἔλες καὶ τίς πιδ φρέσκιες παραστάσεις καὶ συγκεντρῶνει τὸ νοῦ σ' ἕνα σημάδι.

Μέτρησε κι ὁ Θύμης φοβισμένα, σὺν ἤρθε ἡ σειρά του. Ὑστερα, μέσα σ' ἐκεῖνη τὴ μονοτονία, πὸ μπορεῖ καὶ «τὴν ἠδονὴν λύπην ποιήσαι» (Μάξ. Τύρ. λ. 5, 6), μέσα σ' ἐκεῖνη τὴν ἀπομόνωσι, μ' ἀνυπομονησία καρτεροῦσε ὁ Θύμης τὴν ὥρα πὸ θάπολυθῆ ἀπὸ τὴ φυλακή. Μὰ οἱ ὥρες τοῦ φαινότανε χρόνια καὶ τὰ λεπτὰ ὥρες. Κι εἶταν τέλος χτύπησε τὸ κουδούνι τῆς ἀπόλυσις, φεύγοντας σὰ δραπέτης, ψιθύρισε στὸν αὐτό του μ' ἀγανάχτησι ὁ Θύμης : «Πὸ μὲ ξαναπιάνεις πιά ἐμένα»!

Μεγίστη.

MIX. Γ. ΠΕΤΡΙΔΗΣ

ΔΗΜ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΣΤΗΝ ΟΞΩΠΟΡΤΑ

ΔΡΑΜΑΤΙΚΗ ΣΚΗΝΗ

Καλλιτεχνικὴ ἔκδοσι τοῦ «Σεράπιου» τῆς Ἀλεξάνδρειας, με τὴν εἰκόνα τοῦ συγγραφέα. Πουλιέται στὰ γραφεῖα τοῦ «Σεράπιου» (Revue «Serapion». Alexandrie - Egypte) φρ. 5. Γιὰ τοὺς συνδρομητάδες τοῦ «Σεράπιου» καὶ τοῦ «Νουμά» φρ. 3.

ΓΑΒΡΙΗΛ Δ' ΑΝΝΟΥΝΤΣΙΟ

Η ΤΖΟΚΟΝΤΑ

Ν. ΠΟΡΙΑΤΗΣ μεταφραστής

ΣΚΗΝΗ Β'

(Προβαίνει μέσα ἀπὸ τὶς ροδοδάφνες ἡ Φραντζέσκα ἄνοιγ' τὴν ἀκολουθίαν ὁ Λορέντζος Γάδης ὁ γέρος.)

ΦΡΑΝΤΖΕΣΚΑ. Κόττα ποιόνε σοῦ φέρνω.

ΣΥΛΒΙΑ (με ἀγωνία.) Κ' ἡ Μπεατα; ἡ Μπεατα;

ΦΡΑΝΤΖΕΣΚΑ. Ἐξέθη σὲ λίγο τὴν ἄφησα με τὴ Φαουστίνα. Ἦρθα μπροστὰ γιὰ νὰ μὴ φάσῃ κοντὰ σου ξαφνικά.

ΣΥΛΒΙΑ. Καλέ μου δάσκαλε, τί χάρες σὰς χρεωσῶ!

(Ὁ γέρος κάνει τὸ ἄθελο τὸ κίνημα νὰ πλώσῃ τὰ

(*) Ἡ ἀρχὴ τοῦ τὸν ἀριθμὸ 344.

χέρια πρὸς αὐτὴ. Καὶ ἡ Συλβία σκύβει ἐλοφρὰ καὶ τοῦ προτείνει, τὸ μέτωπο, πὸ με τὰ χεῖλη του τὸ ἀγγίζει ἐκεῖνος.)

ΛΟΡΕΝΤΖΟΣ. Πόσο εὐτυχὴς εἶμαι πὸ σὰς ξαναβλέπω, καλὴ καὶ γερὴ! Ἡ θάλασσα σὰς ὠρεῖ. Ἡ θάλασσα εἶναι μαλιστα πάντα ἡ μεγάλη παρηγορητριά. Ἐκεῖ κάτω, στὸ Κάστρο τῶν Μαρμαρων, πολὺ σὰς εἶχ' με στὸ νοῦ.

ΣΥΛΒΙΑ. Δὲν εἶναι τόσο μακρὸν ἀποδῶ τὸ Κάστρο τῶν Μαρμαρων.

ΛΟΡΕΝΤΖΟΣ (δείχνοντας τὰ μακρὰ ἀκρογιάλια.) Εἶν' ἐκεῖ κάτω, κάτω ἀπὸ τὴ Σεραπέτσα, δώθε πὸ τὴ Μάσσα.

(Κυττάζουσε ἀπὸ τὰ τζάμια στὴν ἀπόστασι.)

ΦΡΑΝΤΖΕΣΚΑ. Πὸς φαίνονται καλά σήμερα τὰ βουνὰ τῆς Καρράρας! Μπορεῖς νὰ μετρήσῃς τίς κορφὲς μιὰ μιὰ. Δὲ θυμοῦμαι ἄλλη μέρα τόσο φεγγερὴ σὺν αὐτῇ. Ποιὸς εἶτανε μαζί σου, Συλβία; Ἡ Σεραφουλά; Μοῦ φάνηκε πὸς τὴν εἶδα νὰ φεύγῃ πρὸ τῆ θάλασσα. Καὶ νὰ κα τὰ ἔχῃ τῆς: φύκια, κοχύλια, ἄστρα τῆς θάλασσας.

(Δείχνει τὸν παιδιάτικο τὸ ἠθασυρό, πὸ εἶναι σκορπισμένος χάμου.)

ΣΥΛΒΙΑ. Ναι, εἶτανε μαζί μου πρωτῆτερα.

ΛΟΡΕΝΤΖΟΣ. Ποια εἶναι ἡ Σεραφουλά;

ΦΡΑΝΤΖΕΣΚΑ. Μιὰ μικρὴ ῥεπὴ τοῦ δρόμου.

ΣΥΛΒΙΑ. Μιὰ πὸ βλέπε ὄραματι κ' ἔχει τὸ χάρισμα τοῦ τραγουδιοῦ ἕνα πλάσμα ὄνειρο κι ἀλήθεια, πὸ μοιάζει ἴσκιος ἠλασσινός. Ὅταν τὴ γωρίστετε καὶ θὰ τὴν ἀγᾶπησετε ὅπως ἐγὼ. Ἄμα τὴν ξέρῃ κανεὶς, ἄμα τὴν ἀκούῃ νὰ μιλά, καταλαβαίνει πολλὰ πράματα βαθυά. Ἀἰθῆνά, θὰ σὰς φάῃ τέλεια: πάντα νὰ δῶν καὶ ποτὲ νὰ μὴ ζητῇ.

ΛΟΡΕΝΤΖΟΣ. Σὰς μοιάζει σ' αὐτό.

ΣΥΛΒΙΑ. Ὡμενα, ὄχι. Ἦθελε καὶ νὰ μποροῦσε νὰ τῆς ἐμοιάζα σ' αὐτό, μὰ τὸ σὺς μου ἀπόλειψε καὶ με νίκησεν ἡ πλάνη τῆς ζωῆς. Τὶ τυφλωμός! Τόση ζήτησι, ὅτι γιὰ νὰ τὰ ποχτήσω, κατάντησα καὶ ψεμμα νὰ πῶ ἐγὼ! Καὶ νὰ με μισερὴ, κολοβή, γιὰ πεινῆ τῆς φευτιάς μου. Εἶχα ἀπλώσει παραποῦ ὄραματιὰ τὰ χέρια πρὸ ἕνα ἀγαθό, πὸ μοῦ εἶπαι ἀποκλεισμένο ἀπὸ τὴ μοῖρα. Δὲν παραπονιέμαι, δὲ θρηνώ. Ἀφοῦ εἶν' ἀνάγκη νὰ ζῶ, θὰ ζήσω. Ἴσως μιὰ μέρα εἰρηνέψῃ ἡ ψυχὴ μου. Ἐννοιωθα νὰ γεννιέται ἐντὸς μου αὐτὴ ἡ ἐλπίδα, ἀκούγοντας τὴ φωνὴ κεινῆς τῆς κοπελλουδάς τῆς ἀπλῆς καὶ ἀθώας πὸ μπορεῖ καὶ δασκαλεύει σὰ

ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΔΙΧΩΣ ΤΕΛΟΣ*

Κι ἀφοῦ μᾶς ἀραδιάσει ὁ Ραμᾶς τὰ παραπάνω, ἀφοῦ δηλ. βάλει στὸ ἴδιο κόσκινο ἐκεῖνα ποῦ εἶπε «μὴ θοδικὰ τὸ βιβλιόρακι τοῦ κ. Σκληροῦ» (γιατὶ τὰ συνδικάτα κ' οἱ ἐνώσεις κ' οἱ σύνδεσμοι δὲν εἶναι τίποτε ἄλλο ἀπὸ τὸ : ἂς διοργανωθεῖ καθεμιὰ τάξη ἀπάνω στὰ συμφέροντά της), ἀφοῦ μᾶς ὑποδειξέι σὰν ἀποστόλους τοῦ κόματος τὰ μορφωμένα ἄτομα, μᾶς προσθέτει πὼς τὰ μέσα, ποῦ προτείνει, πρέπει νὰ ἐφαρμοστοῦν «πρὸ πάντων χωρὶς οὐστήμα καὶ μέθοδο» (οἱ δυὸ ἀδιάλλαχτοι ἐχθροὶ τοῦ Στ. Ραμᾶ) «καὶ ἀναλογίαι καὶ μεταφορὲς ἀπὸ τὸ τί γίνεται ἄλλου, γιατί ἄλλου μπορεῖ νὰ γίνονται καὶ ἀπὸ ἄλλα αἷτια καὶ γι' ἄλλους λόγους.»

Κ' ἔχω, θαρρῶ, δικαίωμα νὰ ρωτήσω : Εἶνα ἐφευρέματα τοῦ κεφαλιοῦ τοῦ Στ. Ραμᾶ οἱ διαφορὲς ἐνώσεις καὶ διοργανώσεις ποῦ προτείνει ; Ἐνωθὺ ἐφευρέματα ποῦ τοῦ ἤρθαν στὸ νοῦ ἀπὸ τὴ μελέτη τῶν ἀναγκῶν, ποῦ ἔφερε στὸν τόπο μας ἡ οἰκονομικὴ ἐξέλιξη ; Ἡ τὰ εἶδε πὼς ἐφαρμόζονται ἄλλου καὶ τὰ βρήκε ὠφέλιμα καὶ γιὰ τὸν τόπο μας ; Ἄν τὸ πρῶτο, θὰ πει πὼς καὶ στὴν Ἑλλάδα ἀρχισαν νὰ σχηματίζονται οἱ ἀνάγκες, ποῦ ὁ ἴδιος ὁ Ραμᾶς τίς ἀρνίεται παρακάτω, ὑποστηρίζοντας πὼς δὲν ἤρθε ἀκόμα γιὰ μᾶς ἡ ὥρα νὰ μιλήσουμε γιὰ σοσιαλισμό. Ἄν τὸ δεύτερο, τότε θὰ πει πὼς τάντι-γραφε ἀπλοῦστατα ἀπὸ ἄλλου καὶ τότε ταιριάζει πράματις νὰ δώσει στὸν ἑαυτὸ του τὴ συμβουλή ποῦ δίνει στοὺς ἄλλους νὰ μὴν κοιτάζουν τί γίνεται ἄλλου, γιατί ἐκεῖ μπορεῖ νὰ γίνονται ἀπὸ ἄλλες αἰτίαι. Κ' ἔχω δικαίωμα τὰ ρωτήσω πάλε : Ἀπὸ ποιὲς αἰτίαι σχηματίζονται ἄλλου οἱ «διοργανώσεις γεωργικῶν συνδέσμων, οἱ ἐνώσεις-συντεχνιῶν, τὰ συνδικάτα μισθωτῶν ἐργατῶν καὶ τὰ παρόμοια» ; Γιατὶ πιστέδω, ὅσο κι ἂν ὁ Ραμᾶς δὲν ἔχει σωστὴ εἰδηση τῆς σοσιαλιστικῆς ἰδεολογίας, ὥστόσο πρέπει νὰ γνωρίζει πὼς ὅλες οἱ παραπάνω διοργανώσεις, ὅσο ἀπὸ τὸνα μέρος εἶναι μέσα τοῦ οἰκονομικοῦ ἀγῶνα τῶν τάξεων μεταξὺ τους, ἀπ' τάλλο δὲν εἶναι τίποτε λιγότερο παρὰ βήματα τῆς κοινωνίας πρὸς τὸν ἐκσοσιαλισμό της, σταθμοὶ μετάβασης, ἐξέλιξης ἀπὸ τὸν ἀτομικὸ τρόπο παραγωγῆς στὸν ἀθροιστικόν, ὅπως ἐννοοῦν κι ἀνάπτουσαν τὴ σοσιαλιστικὴν ἰδέαν οἱ ἀντι-

παλοὶ του, ὅπου τοὺς παρουσιάστηκε περίστασις. Κι ἂν τὸ γνωρίζει αὐτό, τότες πρὸς τί τὸ θόρυβος ; Πρὸς τί τὸ ξεσπάθωμα ἀνάντια ἐκεῖνων, ποῦ δὲν κάνουν τίποτε ἄλλο παρὰ νάχουν τὸ θάρρος νὰγκλιάζουν ριζικότερα καὶ συστημικότερα τὰ μέσα τῆς προόδου τῆς ζωῆς καὶ νὰ προσπαθοῦν νὰ βάλουν σὲ κάπια μεθοδικὴ ἐξέτασις τὰ πράματα ; Κι ἀφοῦ τόντις ὁ Στέφανος Ραμᾶς κόβεται μόνο γιὰ τὴ γενικὴ πρόοδο τοῦ τόπου, τί φόβος ἔχει τοῦ σοσιαλισμοῦ, ποῦ τοῦ ἀγκαλιάζει τὰ ἴδια του τὰ μέσα ; Τὰ περισσότερα ἀπ' αὐτὰ τὰ μέσα βρίσκονται στὸ πρόγραμμα τῆς «Κοινωνιολογικῆς Ἑταιρίας». Γιατὶ ὁ Στέφανος Ραμᾶς, ποῦ ἐνδιαφέρεται γιὰ τὸ καλὸ τοῦ τόπου γενικῶς, γιὰ τὸ δυνάμωμα τοῦ κράτους ὅξω ἀπ' τὰ ξεχωριστὰ συμφέροντα τῆς κυριαρχῆς τάξεως, δὲν πᾶει νάγωνιστεῖ μαζί με τὰ προοδευτικὰ στοιχεῖα τῆς ἑταιρίας αὐτῆς, παρὰ ἀρκιέται μόνο στὸ νὰ τὴν ἀγνοεῖ ἐλόττελα, ὅπου δὲν εἶναι νὰ τὴ συκοφαντήσῃ ;

Ἄν τόντις εἶχε τὸν πόθο τῆς γενικῆς προόδου ὅξω ἀπ' τὰ συμφέροντα τῆς ὅπιας τάξεως ὁ Στέφανος Ραμᾶς, ἡ θέσις του θάταν ἐκεῖ, ἀνάμεσα στοὺς νέους τοῦ «Μέλλοντος» καὶ τῆς «Κοινωνιολ. Ἑταιρίας». Ἄν τόντις εἶχε θειρὸ του τὸ πραγματικὸ δυνάμωμα τοῦ κράτους ὅξω ἀπ' τὰ συμφέροντα τῆς ὅπιας τάξεως, ὅξω ἀπὸ κάθε σχολαστικὴ καὶ σκουριασμένη πρόληψη ὁ Στέφανος Ραμᾶς, ἔ ἀγῶνας τοῦ θάταν στὸ πλάι μας, μαζί μας κι ἔχι ἀντικρινὰ κ' ἐναντία μας. Ἄν τόντις εἶχε τὴν ἀγάπην τοῦ λαοῦ στὰ στήθια του καὶ τὸ οἰκονομικὸ καὶ πνευματικὸ ἀνύψωμα τοῦ τελευταίου σκοπὸ τοῦ ὁ Στέφανος Ραμᾶς, θὰ ὕψωνε τὴ φωνὴν του ἀπὸ τίς στήλες τούτες ἐναντία στοὺς ἐχθροὺς τοῦ λαοῦ, στοὺς πιεστές του καὶ ξεγελαστές του κ' ἐκμεταλλεῦτές του. Ἄν εἶχε τόντις ἰδανικὸ νὰ τὸν φλοῦσε τὸ πνεῦμα τοῦ ἔθνους ὁ Στέφανος Ραμᾶς, ἔχι κοίταζε νὰδράξῃ μὲ τὴ δύναμην τοῦ ἔθνους τόντις φῶς καὶ πρόοδο κι ἀλήθειαν καὶ δὲ θὰ πᾶσκιζε νὰ θολῶνι τὴ στερνὴν μ' ὄλη τὴ δυνάμην του, νὰ πολεμάει τὴν πρόοδο, ὅπου τὴ βλέπει νὰ γλυκοχαράζει, δὲ θάβαζε ἔργο του νὰ σβύσει κάθε φῶς, ποῦ θωρεῖ νὰ τρεμοφέγγει, σὲ κάθε βήμα πραγματικὸ καὶ θετικὸ τοῦ λαοῦ στὰνύψωμά του δὲ θάδβαινε νάντιτάζει τὸ ἀεροπολέμημα τοῦ σχολαστικισμοῦ καὶ τῆς συναλλαγῆς με ἀρλούμπες, σὲ κάθε πραχτικὴ φωνὴ κ' ἔδαφικὴ προσπάθεια τριγύρω του δὲ θὰ πρόβαλε με τὴ διαστροφή της καὶ τὸ συκοφάντημά της, σὲ κάθε

μποςούλισμα ποῦ κάνει καὶ στὸ δυστυχισμένον τόπο μας ἡ ἐξέλιξις, ἡ μόνη ἀνορθώτρα καὶ μεταρρυθμί-στρα κι ἀναμορφώτρα, δὲ θὰ ξεφύτρωνε αὐτός, ὁ ἀναμορφωτῆς καὶ προοδευτικὸς, μπροστά της, νὰ τὴν ἀντισκόψει με δισταγμοὺς ξεγαρλισμένους μέσα σὲ σκουληκοφάγωτα κιτάπια, με φωνῆς γιὰ τὴν ἀνάγκην ὑπαρξῆς κράτους καὶ στρατιωτικῆς ὀργάνω-σης καὶ πατρίδας καὶ θρησκείας, δανεισμένες ἀπὸ τὸ λεξιλόγιον τοῦ εὐκολοῦ πατριωτισμοῦ κι ἀπ' τὴν ἀθῶα ψυχολογία τῶν ὄσων γεμίζουσαν τὸ στομάχι τους ἀπ' τὸν ἰδρώτα τοῦ λαοῦ κι ἀπ' τὸ δημόσιον ταμεῖον.

Τὰ στερνὰ τὰ θεωρῶ ἀνάξια γιὰ σοβαρὴ συζή-τησις. Ὡστόσο ἐπειδὴ ὁ Στέφανος Ραμᾶς δὲν ἀπο-στένει νὰ τὰ κοπανᾷ, μ' ἀναγκάζει νὰ τὸν ρω-τήσω δυὸ λογάκια. Καὶ τὸν ρωτῶ : Ποιὸς ἀπὸ μᾶς τοὺς σοσιαλιστῆς εἶπε πὼς πρέπει νὰ διαλυθεῖ τὸ κράτος, ὅξω ἂν εἶναι διάλυσις τοῦ κράτους τὸ νὰ διοργανωθεῖ σὲ τρόπο ποῦ νάκούονται σ' αὐτὸ καὶ τὰ συμφέροντα κ' οἱ ἀνάγκες καὶ τῶν ἄλλων τά-ξεων κι ὄχι ἐκεῖνων μόνο ποῦ τὸ κυβερνᾶν καὶ τὸ μαδᾶνε σήμερα ; Ἡ ποιὸς μίλησε ἐναντίον τῆς στρα-τιωτικῆς διοργάνωσις τοῦ τόπου, ὅταν γίνεται με τὸ σκοπὸ νὰ προστατέψῃ: πράματις καὶ πραγματικὰ συμφέροντα τοῦ ἔθνους κι ὄχι: καὶ μὲν μ' αὐτὸ τὸ πρόσχημα, στὴν οὐσία ἕμωσ γιὰ νὰ χρησιμεύει: νὰ σουλατσάρουν μοναχὰ τεμπελοχανάδες ; Ἡ ποιὸς ἀρ-νήθηκε τὴν ἀνάγκην ὑπαρξῆς πατρίδας, ὅξω ἂν ση-μαίνει ἀρνησις πατρίδας τὸ νὰ νομίζει κανεὶς πὼς ἔχει τὰ ἴδια δικαιώματα σ' αὐτὴ κ' ἐκεῖνος ποῦ δὲ γενήθηκε κάτω ἀπὸ νταβανωμένην στέγη, ἡ δὲν ἔχει τὰ μέσα νὰ γεμίζει τὸ στόμα του με τόνονά της, ρουφώντας τὸν καφέ στοὺς βελουδέσιους καναπέδες τοῦ Ζαχαράτου ; Ἡ ποιὸς μίλησε ἐναντίον τῆς θρη-σκείας, ὅπου αὐτὴ εἶναι πρῶτον ἀπὸ ἀνάγκην τῆς ἡμ-χῆς κι ὄχι πρόληψις κ' ἐπιβουλή ἀπ' τὴν ἐκκλησία σὲ πλήθη ἀμόρφωτα ; Καὶ ρωτῶ τὸ Στέφανο Ραμᾶ, ποῦ ἔχει τὸ φόβος μὴν καταργήσῃ τὴ θρησκείαν τοῦ λαοῦ ὁ σοσιαλισμός, καὶ τὸν προκαλῶ νὰ μὸ κάμει ἀπ' αὐτῆς τίς στήλες τὴν ὁμολογίαν πὼς αὐτός, ὁ Στέφανος Ραμᾶς, πιστέθει πράματις στὸ δόγμα τῆς θρησκείας, ποῦ θέλει νὰ τὸ διατηρήσῃ στὸ λαόν. Ἄν μὸ δώσει μιὰ ρητὴ καὶ καταφατικὴ ἀπάντησις, τότε μόνο θὰ μ' ἐλευθερώσει ἀπὸ τὴν ὑποψίαν πὼς δὲν εἶναι εὐλαβῆς ὁ φόβος του, μὰ κι αὐτὸς ἔνα ἀπὸ τὰ ἄρθρα τοῦ σύμβολου τῆς πίστεως τῶν ἀστών πὼς, ἂν ἡ θρησκεία δὲ χρειάζεται σ' αὐτοὺς τὰ μορφωμένοι

* Ἡ ἀρχὴ τοῦ ἐστὶ περσσιμένου φυλλοῦ.

πράγματα τὰ αἰῶνα. Μοῦ εἶπε πὼς θὰ μὸ φέρνῃ κ' ἔνα ἄστρο κάθε πρωτὴ.

(Προσπαθεῖ νὰ χαμογελάσῃ. Ἡ ἀδερφή ἔχει μείνει κοντὰ στὰ τζαμογιά καὶ φαίνεται προσηλωμένη στὴ θέαν τῶν μοικρινῶν βουνῶν μὰ ἡ σκιά τῆς λύπης σκεπάζει τὸ πρῶτό της τὸ πρόσωπο.)

— Για δῆτε ἐκεῖ, δασκαλε, τὴ Γυνζίκα με τὸ μπουκεττακι. Ἦρθε μαζί μου. Τώρα, ἀμὰ τὴ βλέπω, ἔχει κῆτι τὸ νεκρικό γιὰ μένα. Ὁμῶς δὲν μπόρεσα νὰ τὴν χωριστῶ. Τὴ θυμάστε, δασκαλε, ἔ κείνη τὴν ἡμέραν τοῦ Ἀπρίλι; καὶ τὴν κεφαλὴν τὴν στεφανωμένην :

ΛΟΡΕΝΤΖΟΣ. Θυμοῦμαι, θυμοῦμαι ..

ΣΥΛΒΙΑ. Ἡ νέα ζωὴ.

ΛΟΡΕΝΤΖΟΣ. Σὲ κάθε πράγμα εἶναι κ' ἕνας οἰωνός.

ΣΥΛΒΙΑ. Ἀμὰ βλέπω καὶ περνοῦν οἱ καμῆλες φορτωμένες με φούγα-α, ἐκεῖ πῆρ' ἀπὸ τὸν Ἄρνο, στὰ χιμῶδεντρα τοῦ Γόμπου, ξαναθυμοῦμαι τὸν ἐρχομὸν τοῦ Κοσμά τοῦ Δάλλου, τὴ χαρὰ κεινῆς τῆς βραδυας, τὸ σκαρβατῖο ποῦ ἔβαλα μες τὴ μέση σὲ μιὰν ἀγκαλιὰ τραντάφυλλα κομμένα ἀπ' τὴ Μπεάτα.

(Γυρίζει πρὸς τὴν ἀδερφή της.)

— Ὁ, Φραντζέσκα, μιλῶ κι ὡς τόσο ἡ καρδιά μου τόσο με πονεῖ, ποῦ δὲ βροτῶ πιὰ. Ποῦ εἶναι ἡ Μπεάτα ;

ΦΡΑΝΤΖΕΣΚΑ (σφιγμένη ἀπὸ τὸν πόνο.) Θέ-λεις λαίπ νὰ τὴν δῆς τώρα ; ἔχεις τὴ δύαμην ;

ΣΥΛΒΙΑ. Ναι, ναι, εἶμαι δυατῆ, εἶμαι ἔτοιμη. Ἡ ἀγογοπορία εἶναι χειρότερη.

ΦΡΑΝΤΖΕΣΚΑ. Τότε πηγαίνω νὰ σοῦ τὴ φέρω

ΣΥΛΒΙΑ (μὴ κατορθώνοντας νὰ συγκρατήσῃ τὴν ἀγωνία της.) Περιμένε μιὰ στιγμὴ. Δὲ μένετε μαζί μας ἐδῶ, ἀποψι, δασκαλε. Θὰ χαρῶ.

ΛΟΡΕΝΤΖΟΣ. Αἱ λοιπόν, ναι, μένω.

ΣΥΛΒΙΑ. Μποροῦμε νὰ σᾶς φιλοξενήσουμε. Θὰ βάλω νὰ ἐτοιμάσουμε τὸ δωμάτιό σας. Περιμένε, Φραντζέσκα, μιὰ στιγμὴ. (Τὴν πιάνει σπασμός, ποῦ δὲν μπορεῖ πιὰ νὰ κρατήσῃ τὴν ἀγωνία της. Πηγαίνει πρὸς τὴν πόρταν με τὴν ὀσμὴν τοῦ ἀνθρώπου, ποῦ τρέχει νὰ κρύψῃ τὸ κλάμμα ποῦ εἶν' ἔτοιμο νὰ ξεσπάσῃ)

ΦΡΑΝΤΖΕΣΚΑ. Θέλεις νῆρθω, Συλβία ;

ΣΥΛΒΙΑ (μὲ πνιγμένη φωνή.) Ὅχι, ὄχι. (Γίνεται ἄφαντη.)

ΦΡΑΝΤΖΕΣΚΑ. Ἄ, τί κατάρρα, τί κατάρρα !

Τὴν βλέπετε ; Ὅσο εἶτανε στὸ κρεβάτι, κάτω ἀπὸ τὰ σκεπάσματα, με τοὺς ἰπιδέσφους, δίχως αἶμα στὴ μορφή, ὄλη ἡ φρίκη τῆς σφίξεως της δὲν εἶτανε φανερὴ. Μὰ τώρα ποῦ εἶν' ὀλόρθη, τώρα ποῦ περπατεῖ, πηγαίνῶς, χετχι, ξαναβλέπει τὰ φιλικὰ τὰ προσωπα, ξαναβρίσκει τίς συνήθειαις τοῦ πρωτινοῦ καιροῦ, πᾶει νὰ κμῆ τὰ κινήματα ποῦ εἶτανε φυσικὰ της. Βλῆτε με τὸ νοῦ σας !

ΛΟΡΕΝΤΖΟΣ. Ναι, εἶναι ἡ μοῖρά της πρᾶ-πολὺ σκληρὴ. Θυμοῦμαι ἀκόμα τί εἶπατε με τὸση στοργή, βλέποντάς τὴν, ἐκεῖνη τὴ μέραν τοῦ Ἀπρίλι: «Λές κ' ἔχει φτεροῦγες !» Ἡ ὁμορφιά καὶ τὸ κνάλωτο τῶ χερῶν της τῆς δίνανε τὴν ὄψη πλάττωτο φτερωτοῦ. Εἶταν ἀπάνω της κάτι σάν κδιάκοπο φτερούγισμα. Τώρα φαίνεται πὼς σέρ-νεται..

ΦΡΑΝΤΖΕΣΚΑ. Καὶ εἶταν ἀνώφελῃ ἡ θου-σία, ὅπως οἱ ἄλλαι δὲν ἔκμει τίποτα, δὲν ἄλλοξε τίποτα : αὐτὴ ἦναι τῆς μοῖρας ἡ θρηωδία. Ἄν τῆς ἔμενε ὁ Λουκιος, πιστεύω θὰ εἶταν εὐχαριστημένη ποῦ δυνήθηκε νὰ τοῦ δῶσῃ αὐτὸ τὸ δειγμα τὸ ὕστερον, ποῦ δυνήθηκε νὰ τοῦ κάμῃ ὡς καὶ τὴ θυσίαν τῶν ζωντανῶν χερῶν της. Μὰ γνωρίζει τώρα πιὰ ὄλη τὴν ἀλήθειαν, τὴ μαύρην ἀλήθειαν... Ἄχ, τί ἀτι-

πὸ εἶναι, ὥστόσο εἶναι ἀπαραίτητη γιὰ τὸ λαὸ καὶ δὲν πρέπει νὰ λείπει.

Ἄν καὶ στὴν Ἑλλάδα ἡ σοσιαλιστικὴ πραγματικότητα θὰ βρεθῆ μιὰ μέρα στὴν ἀνάγκη νὰ χτυπήσει, ὅπου τῆς σταθεῖ ἐμπόδιο, ὄχι τὴ θρησκεία σὰν ψυχικὴ ἀνάγκη, μὰ τὴν ἐκμετάλλευσιν τοῦ λαοῦ στὸν ὄνομά της, δὲν τὸ ξέρω. Ἐνα ξέρω μόνον, πὼς οἱ σοσιαλιστοφάγοι, πὸ θάνατι τότες στὸ πόδι τοῦ Στέφανου Ραμά, θὰ κρᾶξουν γιὰ βοήθεια τοὺς τὴν ἀστυνομία, πὸ τούτος τῶρα χαριεντίζεται μόνον μὲ τὸ νὰ μᾶς τὴ θυμῆσει. Ὅσο ἀγαρμπος κι ἂν εἶναι ὁ χαριεντισμὸς, ὥστόσο μού φαίνεται νὰ ρίχνει φῶς ἀρκετὸ στὴν ἀστικὴ ψυχολογία τοῦ σοσιαλιστοφάγου, φῶς στὸ φιλελεύθερον πνεῦμα τοῦ ἀντιπάλου μας, φῶς στοὺς ἀναμορφωτικοὺς τοῦ πόθου, φῶς στὰνθρωπιστικὰ αἰσθήματα τοῦ μορφωμένου ἀπόστολου τοῦ λαϊκοῦ κόματος, τοῦ ἀναπτυγμένου ἀνθρώπου τέλος, πὸ δείχνει στὴν ἀστυνομία τὴ θέση τῶν ὁμοίων του πὸ ἀγωνίζονται γιὰ τὸ ὑπέρτατον καὶ στοιχειώδες ἀγαθὸ σ' αὐτὸν τὸν κόσμον, τὴ λευτεριά τοῦ ἀτόμου τοὺς καὶ τὴν ἀνθρώπινη συντήρησιν καὶ ἀνάπτυξιν τῆς ζωῆς τοὺς.

ΠΕΤΡΟΣ ΒΑΣΙΛΙΚΟΣ

ΑΝΟΙΞΗ

Στὸν κῆπο τὸ μεγάλο τριγυροῦσα,
Κ' ἡ Ἄνοιξη περπάταγε κοντὰ μου
Ἀσύγκριτη στὰ κάλλη, μυριανθοῦσα.

Τὰ δέντρα στολισμένα σὰ νυφοῦλες
Τ' ἀνθόφυλλά τους ρίχνανε μπροστά μου,
Κι ἀδιάκοπα μιλούσαν οἱ βρυσούλες.
Βρόχημα κάτω ἀπὸ ἕνα νυπαρίσι
Πὸ τὴν κορφή του σάλευεν ὁ ἀέρας,
Σὰ νᾶθελε νὰ μὲ μοιρολογήσει...

Μὰ ἐμένα εἶταν μὴν Ἄνοιξη ἡ ψυχὴ μου,
Καὶ μὲ, σὴ φαινεῖν γιορτὴ τῆς μέρας
Μοῦ ἐρχότανε νὰ πῶ τὴν προσευχὴ μου.

Κ' εἶσι τὸ μαῦρον μῆρημα δὲν εἶδα,
Μόνον ἔσκυπα νὰ μάσω στὴν παιδιά μου
Λουλούδια μὲ γλυκύτατη μὰ ἐλπίδα.

Γενεῦτη.

ΜΕΛΠΩ

μικ! Ὁδ' ἀπορούσατε ποτὲ νὰ τὸ πιστεψετε πὼς ὁ Λούκιος εἶτανε ἰκνὸς γιὰ τόσον; Πέστε μου
ΛΟΡΕΝΤΖΟΣ. Ἔχει κι αὐτὸς τὸ πεπρωμένο του, καὶ τοῦ ἠπακούει. Ὅπως δὲν εἶχε στὴν ἐξουσία του τὸ θάνατό του, εἶσι δὲν ἐξουσιάζει καὶ τὴ ζωὴ του. Τὸν εἶδα χτες. Μοῦ εἶχε γράψει στὸ Κάστρο τῶν Μικραίων νὰ μὲ πρὸς κλητὴν νῦν βῶ στα Λατομεῖα καὶ νὰ τοῦ στείλω ἕνα ὄγκον μικραίου. Τὸν εἶδα χτες, στὸ ἐργαστήρι του. Ἐὐ προσωπὸν του εἶναι τόσον ἀσπρὸν, πὸ λὲς καὶ θὰ τοῦ τὸ τρώγη ἢ φωτιά τῶ ματιῶν του. Ὅταν δὲ μιλήσῃ, ἐρεθίζεται ἀλλόκοτα. Μὲ τάραιζε κ' αὐτὸ. Ἐρχεται, ἐρχεται, ἐργάζεται, μὲ μιὰ κενία τρουερὴ: ἕως γυροῦν νὰ ξερῶν ἀπὸ κ' αὐτὴν κ' αὐτὴν πὸ τὸν σιγῶναι.
ΦΡΑΝΤΖΕΣΚΑ. Τὸ ἀγαλμα εἶσι ἀκόμα ἐκεῖ;
ΛΟΡΕΝΤΖΟΣ. Εἶναι ἀκόμα ἐκεῖ, χωρὶς μ' ἔτρασα. Τὸ ἀρκετὸ εἶσι: δὲ θείλησε νὰ τὸ διαρῶναι. Ἔτσι, ἐπὶ στὸ ὑπόθετρο μοιάζει ἀληθινὸ μικρο ἀρχαῖον, ξεχωριστὸ σὲ κ' αὐτὴν πὸ τὴν Κουλιades. Ἔχει κ' αὐτὸ τὸ ἱερὸ καὶ τραγικὸ, ὅστερα ἀπὸ τὴ θεῖαν τὴν αὐτοθεῖα.
ΦΡΑΝΤΖΕΣΚΑ (μὲ χαμηλὴ φωνή.) Κ' ἐκεῖνη ἡ γυναῖκα, ἡ Τζορόντα, εἶταν ἐκεῖ.
ΛΟΡΕΝΤΖΟΣ. Εἶταν ἐκεῖ, σιωπηλὴ. Ἄμν

ΓΥΝΑΙΚΑ

— Κρῦνον, ὁμορφὸ μου βασιλόπουλο,
μὴ φτάξουνε τᾶδέρφια μου οἱ δράκοι.
— Ἄνοιξε τὴν καρδιά σου, ἡλιογέννητη,
καὶ κρῦψε με βαθιά, δὲ θὰ μὲ βροῦνε.
Θὰ σμίξω ἐγὼ τὸ χτυποκάρδι μου
μὲ τὸ δικό σου καὶ δὲ θὰ μ' ἀκοῦνε.
— Εἶναι μικρὴ ἡ καρδιά μου, θὰ φανερωθῆς,
ὠϊμέ! Θὰ σὲ σκοτώσουν, ὠϊμένα!
— Γίνου ἐσὺ ἐγὼ μου δροσοπλάνετη
κ' ἐγὼ καθάριο ἕνα νεράκι νὰ μὲ πίνης.
— Δὲν ἔχουν χάρη τῆς ἐπιῆς τὰ φύλλα
μπρὸς στὰ κάλλη μου.
— Γίνου φωλιά ἀψηλὴ κ' ἐγὼ πουλάκι.
— Μὰ δὲν μπορῶ νᾶνέβω τόσο ἀψηλὰ
φοβοῦμαι μὴ ματώσω τὸ κορμὶ μου.

Μὰ φτάνουνε οἱ Δράκοι καὶ σκοτώνουνε
τᾶμοιρον παλληκᾶρι μπρὸς στὰ πόδια της.
— ὦ! μὸ ματώσατε τὰ μάρμαρα πὸ τᾶπλυνα
δὲν ὄρες πρὶν νᾶρθῆτε, ἡ κακομοῖρα!
Ἡρακλειο.

ΣΠΗΛΙΟΣ ΡΟΥΒΑΣ

ΜΙΑ ΠΑΡΑΔΟΣΗ

Δὲ θυμάμαι τὸνομα τοῦ Σουλτάνου πὸ τὸ
σο πολὺ εἶχε βαρεθῆ νάκούει τὸ πάρτιμον τῆς
Κρήτης, πὸ κι ὄλο εἶτανε ἀπαρτη, Στὰ τε-
λευταία ἀγανάκτησε κ' ὅποιος τοῦ εἶλεγε πὼς
πῆρνε τὴν Κρήτη, τὸν ἀποκεφάλιζε. Μὲ καιρὸ
καὶ πολὺ κόπον καὶ θυσία πᾶρθηκε ἡ καημένη
ἡ Κρήτη. Μὰ ἐμενε τὸ ζήτημα ποῖος καὶ πὼς
ἀλλὰ τὸ πᾶρξεν ὁ Σουλτάνος πὸ τὸ ἐκείσε τὸ
κεφάλι σὰν ἀγγούρι. Εἶπε ὁ βεζίρης στὸ Σουλ-
λιό. Ἄλλος τρόπος δὲ μένει, παρὰ νὰ τοῦ τὸ
γράψουμε στὸ γῦρον τοῦ σαχανιοῦ κ' εἶσι νὰ
πᾶρει τὴν μπέρα τὸ σαχάνι. Αὐτῆνα τὴν ἰδέα
τὴν ἀπάστησε τὸ Σουλλιό καὶ στὸ γῦρον τοῦ
σαχανιοῦ χαράζανε τὸ ἐξῆς δίστιχο:
Σαχαντὰ πισμὶς τριτό = Ψῆθηκε καὶ τὸ τυρῖτι
Ἀλιμνῆς Γκιρίτ = Πῆραμε καὶ μεῖς τὴν Κρήτη
Κ' εἶσι ὁ Σουλτάνος χαδέβοντας τὰ γένια
του μὲνα ἀφερὶμ χαμογέλασε.

Πόλη.

Θ. ΚΑΤΡΑΠΑΝΗΣ

τὴ βλέπει κανεὶς καὶ συλλογίζεται πὼς αὐτὴ εἶσι
ἡ αἰτία τῆς συμφορῆς, δὲν μπορεῖ ἀληθινὰ νὰ τὴν
καταρσῆ μὲ τὴν κερδιά του. — ἔχι, δὲν μπορεῖ,
ἔχι κανεὶς τὴ βλέπει... Ἐγὼ δὲν ἔχω δὲ ποτὲ σὲ
θνητὴ σάρκα μυστήριον τόσον μεγάλο
(Διακοπή. Ὁ γέρος κ' ἡ γλυκεῖα ἀδερφή μένοντες
συλλογισμένοι, λίγες στιγμὲς, μὲ σκυμμένη τὴν κε-
φαλή.)
ΦΡΑΝΤΖΕΣΚΑ (ἀναστενάζοντας ἀπὸ τὴν ἀγ-
νία πὸ τὴν τυραννίαν) Θεὸ μου! Θεὸ μου! Κ' αὐτὸ
ὡς τόσον τῶρα μὲ λείπει νὰ φῶ τὴν Μπεάτα
τὴ μητέρα της, καὶ θὰ ἐκναδωθῶ. Ὅστερα ἀπὸ
τόσον κερὰ καὶ ἡ μικρὴ θὰ καταλαθῆ τὴν ἀλή-
θειαν, θὰ μάθῃ τὸ ποῦ εἶσι τὸ φριχτό... Πὼς νὰ κρυ-
φῆ, ἀπὸ αὐτὴ πὸ θυμᾶται ἕνα τὰ χαιδεύματα
καὶ τρελαίνεται γιὰ αὐτὰ! Τὴν εἶδατε, τὴν ἀ-
κούσατε, πωστήτηρα...
(Ἡ Σὺ βία Σειτάλα ξαναπροβαίνει πὸ κατώφλι.
Τὰ μάτια της εἶσι φλογισμένα καὶ ὄλο της τὸ κορμὶ
σφιγγεται ἀπὸ μιὰ σπασμωδικὴ προσπάθεια.)
ΣΥΛΒΙΑ. Νὰ με, Φραντζεσκα, εἶμαι ἔτοιμη.
Γὸ δ' αὐτὸ εἶναι σιγυρισμένο, δάσκαλε, ἂν θελετε
νᾶνεβῶτε.
ΛΟΡΕΝΤΖΟΣ (πλησιάζοντας τὴν μὲ τὴ φωνή)

Ο "ΝΟΥΜΑΣ",

ΒΓΑΙΝΕΙ ΚΑΘΕ ΚΕΡΙΑΚΗ

ΣΥΝΤΡΟΜΗ ΧΡΟΝΙΑΤΙΚΗ

Γιὰ τὴν Ἀθήνα Ἀρ. 8. — Γιὰ τὴν Ἐπαρχίαν δρ.
Γιὰ τὸ Ἐξωτερικὸν φρ. χρ. 10.

Γιὰ τὴν Ἐπαρχίαν δεχόμεστε καὶ τμήματα (2 δρ. τὴν τρι-
μηνία) συντρομέες.

Κανένας δὲ γράφεται συντρομητὴς ἢ δὲ στείλει μπροστὸν
τὴ συντρομή του.

10 λεπτὰ τὸ φύλλον λεπτὰ 10

Τὰ περασμένα φύλλα τοῦ Νουμάς πούλιονταν
στὸ γραφεῖο μας στὴ διπλὴ τιμῇ.

ΒΡΙΣΚΕΤΑΙ. Στὰ κίοςκια (Σύνταγμα, Ὁμόνοια
'Ἐθν. Τράπεζα Ἑπ. Οἰκονομικῶν, Σταθμὸς Ἐπιχειρημα-
τοῦ (Ἀκαδημία), Βουλῆ, Σταθμὸς ὑπογείου Σιδη-
ροδρόμου (Ὁμόνοια), στὸ κίοςκι Γιαννοπούλου (Χυ-
τεῖα), στα βιβλιοπωλεῖα «Ἐστίας» Γ. Κολάρου καὶ
Σακέτου (ἀντίκρου στὴ Βουλῆ).

Στὴν Κέρκυρα, Πάτρα καὶ Βόλο, στὰ Πραχτε-
ρεῖα τῶν Ἐφημερίδων, στὸν Πύργον στὸ βιβλιοπω-
λεῖο τοῦ κ. Κ. Βαρουξῆ.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΑΚΙΑ

Ἡ προδοσία! — Ποῖος φταίει; — Οἱ κομμα-
τικοὶ ἀεχνητοὶ — Ἐνα φυλλαδάκι.

ΓΙΑΤΙ λῦθηκε ἐστὶ καὶ ὄχι ἀλλιώτικα τὸ Κρητικὸ
ζήτημα, νὰ σου πᾶλ' ἡ προδοσία ξεψυτῶναι στὴ
μέση! Κάποιος προδίδει, φαίνεται. Κι ὁ κάποιος
αὐτὸς δὲν μπορεῖ νᾶναι ἄλλος ἀπὸ τὴν Κυβέρνησιν.
Νὰ ἐνοθεῖ ἡ Κρήτη μὲ τὴν Ἑλλάδα. Ἡ Κυβέρνησιν
λοιοπὸν προδίδει καὶ πρέπει νὰ πέσει ἡ Κυβέρνησιν.

Καὶ νᾶν τᾶλεγε αὐτὰ μοναχὰ ὁ κ. Βάλλης ἢ ὁ
κ. Μαυρομικάλης, σπολλάτη τους. Μὰ τὰ γράφουν
καὶ οἱ ἐφημερίδες. Οἱ ἴδιες οἱ ἐφημερίδες πὸ σὲ
ἀλλῃ στήλην τσαμπουνᾶνε γι' ἀναδιοργάνωσιν τῆς
χώρας, γιὰ ἐπανάστασιν, γιὰ ἐπιδόματα καινοῦριας
πολιτικῆς ζωῆς! Ἀπὸ τὴν μιὰ μερὶα ζαλιζοῦν καὶ ἀπο-
δρακῶνουν τὸ λαὸ μὲ τὴν τέτιες ἀκρυβίες τους καὶ
μπερμπανιές του καὶ ἀπὸ τὴν ἀλλῃ μερὶα τοῦ φονί-
ζουν πὼς καιρὸς πια νᾶνοῖξει τὰ μάτια του καὶ νὰ
τιμωρῆσει τοὺς ἐνόχους τῆς καταστροφῆς του.

Μὰ ἂν ἀνοῖξει ὁ λαὸς τὰ μάτια καὶ ζητήσῃ ἐνό-
χους, πρῶτα πρῶτα θᾶν τοὺς βρεῖ μέσα στα δημο-

τρεῖμένη ἀπὸ τὴ συγκίνηση) Ὁχι! Αὐτὴ εἶναι
ἡ τελευταία ἀποκρίσιν (Φεύγει ἀπὸ τὴν πόρτα. Ἡ
μισερὴ προχωρεῖ πρὸς τὴν ἀδερφή της, ἀγκομα-
χοῦσα.)

ΣΥΛΒΙΑ. Τῶρα πηγαίνε, πηγαίνε. Φέρτηνε.
Περίμενε ἐδῶ. (Ἡ ἀδερφή της τυλίγει μὲ τὰ μπρά-
τσα τὸ λαυρὸ καὶ τὴ φιλῆ, ἀμίλητη. Ἐπειτα φεύγει
ἀπὸ τὸ μέρος τῆς θάλασσας, ἀπὸ μακρύνεται γοργὰ
μέσα στὴς ροδοδάφνες.)

ΣΚΗΝΗ Γ'.

(Ἡ Σὺ βία Σειτάλα, μὲ κομμένη ἀναπνοή, κιν-
τάζει ἀνάμεσα ἀπὸ τὰ κλαδιά πὸν ὁ λὸξὸς ὁ ἥλιος
τὰ φλογίζει. Εἶναι ἡ ὄρα ἐκούτικῆ. Ἡ μέρα εἶναι
πὸ διάφανη καὶ ἀπὸ τὰ κροσσάλλενα τζάμια τῆς ἀ-
σπρῆς τῆς κάμαρας ἢ θάλασσα εἶναι γλυκὸθωρη σὰν
τὸν ἀνθὸ τοῦ λιναριοῦ, ἀσάλευτη τόσον πὸν τὰ μα-
κρὰ εἶδουλα τῶν παννῶν πὸν καθρεφτίζει, λὲς καὶ
τῆς ἀγγίζοῦν τὸ βυθὸν ὁ ποτεμὸς φαίνεται σὰ νὰ
γενῶ τὴ μεγάλη αὐτὴ γαλήνη, χύνοντας σὴν θάλασσα
τάσπειρα νάματα τῆς ἡσυχίας του οἱ λόγγοι οἱ
ὄχινοῖ, ὀλοπότιστοι μ' ἀναλυτὸ χρυσάφι, γίνονται
ἀνάερο μ' ἕνα τρόπο θαυμαστὸ, σὰ νὰ χάνοινε τὴς
εἴδες γιὰ νὰ κολυμπήσουν μέσα σὴν χαρὰ τῆς ἐδῶ

διογραφικά γράφετα—κι αυτό, φυσικά, δὲν πολυσυ-
φέρει στὸν τύπο μας.

*

ΓΙΑ νὰ μὴ μᾶς σωφρονίσει τὸ 97, φταίει κάπως κι ὁ
τύπος μας. Ἀντὶ ὑστερ' ἀπὸ τὸν πόλεμο νὰ μᾶς ποῦνε πὼς
μὴ τὰ μέσα πού εἶχαμε εἶταν ἀδύνατο νὰ τὰ βάλουμε μὲ
τὴν Τουρκία καὶ νὰ νικήσουμε, ἀρχινήσανε νὰ μᾶς φουσκώ-
νουν τὸ μυαλό μας μὲ προδοσίας καὶ νὰ μᾶς σαλιαρίζουν
πὼς δὲ μᾶς ἀφίσανε νὰ νικήσουμε κείνοι πού εἶχανε συ-
μφέρο νὰ μὴ νικήσουμε καὶ πὼς ἡ προδοσία μᾶς ἔραγε καὶ
τέτε.

Κ' ἔτσι κακοσυνηθίσαμε νὰ βλέπουμε προδότες παντοῦ
καὶ νὰ μὴ βλέπουμε τὸ μοναχὸ προδοτὴ, πού εἶναι ὁ ἴδιος
ὁ ἑαυτός μας, ὅπως δὲ μᾶς τὸν κατάντησε ὁ πατριωτικὸς
μας ὁ τύπος.

*

ΑΠΟ ὅλους τοὺς κομματικούς ἀρχηγούς καὶ μπαρβαχτά-
ρηδες ὁ μόνος πού μίλησε φρόνιμα καὶ πατριωτικά γιὰ τὴ
νὸτά εἶναι ὁ κ. Στ. Δραγουμής—ἴσως γιὰτὶ δὲ βιάζεται ἡ
καὶ δὲ θέλει νὰ γίνῃ πρωθυπουργός. Οἱ ἄλλοι.. ὦ, οἱ
ἄλλοι! Καὶ τί δὲν εἶπανε, Θεέ μου! Ἐνας μάλιστα! ἀπ'
αὐτούς, ὁ κ. Μαυρομιχάλης, καταχάρηκε πού ξεμπερδέ-
ψαμε (!!!) μὲ τὰ ἐξωτερικὰ ζητήματα καὶ δὲ μπόρουμε
πιὰ, σὰν καλοὶ νοικοκυρετοί, νὰ κοιτάζουμε καὶ τὰ ἐσωτερικά
μας, δηλ. τὰ κομματικά μας.

Ὡστόσο νὰν τὸ χαροῦμε πρέπει πού ἀρχινήσαμε πιὰ
νὰ μπαίνουμε κάπως στὴν οὐσία καὶ νὰ βλέπουμε ὅλοι μας
(καὶ στο εἶδος μας παίρουμε καὶ τοὺς κομματικούς ἀρ-
χηγούς) πὼς περισσότερο ἀπὸ ἐξωτερικὸ ὑπάρχει ἐσωτε-
ρικὸ ζήτημα καὶ πὼς τὸ δεύτερο κανόνιζε τὸ πρῶτο. Μὰ
νὰ ἐνοουμάστε, ἐσωτερικὸ ζήτημα ἔχει καὶ τὸ παίρνουν
κείνοι πού λαχταροῦνε νάρπαξουν ὅπως ὅπως τὴν ἀρχή.
Ἐσωτερικὸ ζήτημα, καθὼς τὸ παίρνει ὁ λαός, πού ζήτει
νὰ πέσουν πιὰ τὰ προσωπικὰ κόμματα, νὰ πέψῃ τὸ πολι-
τικὸ ρεμπελιό, νάνησει καινούρια πολιτικὴ ζωὴ στὸν τόπο
μας.

Ὅταν ἐμεῖς νοικοκυρευτοῦμε, δταν ἐμεῖς ἀρχινήσουμε
νὰ σεβόμαστε τὸν ἑαυτό μας, θάρχησανε νὰ μᾶι λογα-
ριάσουν καὶ νὰ μᾶς σεβόνται περισσότερο καὶ οἱ δυνατοὶ τῆς
μας.

*

«ΠΟΥ μισεῖτε, παιδάκι μου, πὲς μου, πού μισεῖτε;»
Μ' αὐτὸ τὸν τίτλο λάβαμε τὴν περασμένη βδομάδα ἕνα
φυλλαδάκι ἀπὸ τὴ Σαλονίκη. Κρύβει τόσες ἀλήθειες μέσα
στὲς λίγες σελίδες του τὸ φυλλαδάκι αὐτὸ γιὰ τὰ ἔθνη καὶ
ζητήματα, πού θαρρῆσανε πὼς καλὸ θάτανε νὰν τὰ διαβά-
σουν κ' οἱ ἀναγνώστες τοῦ Νουμά. Γι' αὐτὸ ἀρχινᾶμε καὶ
τὸ δημοσιεύουμε ἀπὸ τὸ σημερινὸ φύλλο.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΡΑΜΑΣ

ΟΙ ΛΟΞΟΙ ΣΤΡΑΤΟΚΟΠΟΙ

Βγῆτε τελευταῖα καὶ πουλιέται 2 ὄρ. σὲ
γραφεία τοῦ «Νουμά»

διὰς τῶν· οἱ μαρμαροφόροι Ἄλπει ἀπόμικρα γρά-
φοντες στὸν οὐρανὸ μὴν ὁμορφιάς γραμμῆ, δπου ξα-
νολύεις τὸνερο πὸν ἀναβρῶζει ἀπὸ τὸ φυλακισμένο
πλήθος τῶν κοιμισμένων ἀγαλιμάτων)
(Σαναπροβαίνει στὴ σιγαλιά ἡ Σειρηνούλα καὶ
ἀκούεται ἡ καθάρια φωνὴ της.)

Η ΣΕΙΡΗΝ ὙΓΑ. Εἶσαι μονόχη;

ΣΥΛΒΙΑ (μὲ κομμένη ἀναπνοή.) Ναί, περι-
μένω.

Η ΣΕΙΡΗΝΟΥΓΑ (πλησιάζοντας.) Ἐκλάφες;

ΣΥΛΒΙΑ. Ναί, λίγο.

Η ΣΕΙΡΗΝΟΥΓΑ (μὲ ὑπερη ψυχοπῶνια.)

Θαρρῆς πὼς ἐκλαίγεις ἕνα χόνο. Ἐλεῖς τὰ μύτια
σου καμμένη. Πρακ πολὺ σὺ πονάει ἡ καρδιά.

ΣΥΛΒΙΑ Σώπα. Δὲν μπορῶ νὰ σφίξω τὴν καρ-
διά μου. (Στρυμῶνεται ἐπάνω στὸν κορμὸ τῆς ρο-
δοδάφνης πὸν εἶναι κοντὰ της, σπασμωδικά, μὴ
μπορῶντας πιὰ νὰ βαστάξῃ τὸν ἀγῶνα τῆς προσδο-
κίας.)

— Τώρα ἔρχεται, τώρα ἔρχεται. (Ἀφήνει
τὸν κορμὸ καὶ ξαναπαίνει σὸ δαμάτιο, σὰν πια
σμένῃ ἀπὸ τὴν τρομάρα, μὲ τὰ κινήματα τοῦ ἀνθρώ-
που πὸν γυρᾶει ὀπίσω.)

Η ΦΩΛΗ ΤΗΣ ΜΠΕΑΤΑΣ (ἀπὸ μέσα ἀπὸ τὴς

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΕΣ ΒΙΖΙΤΕΣ

ΜΑΡΙΟΣ ΒΑΡΒΟΓΛΗΣ

Ὅσο δύσκολο εἶναι νὰ κρίνῃ κανεὶς ἕναν καλ-
λιτέχνη στὴν πρώτη του ἐκδήλωση, τόσο εἶναι κ'
εὐκολο μαζί, γιὰ τὸν ἰσχυρότερο λόγο, πού δὲν
ὑπάρχει σ' αὐτὴν κατ' ἀνάγκη ἡ ἀντίληψη τῆς
πρωτεϊκότητας στὴν Τέχνη. Τὰ ὅρια στὰ ὁποῖα κι-
νεῖται κι ἀναπνέει τὸ ἔργο τῆς πρώτης ἐποχῆς,
εἶναι χαραγμένα ἀπὸ τὴν αἰσθηματικότητα ὡς ἐπὶ
τὸ πλεῖστον καὶ τὸν ἐνθουσιασμὸ τὸν ψυχόρμητο τῆς
νιότητος, αἰτίες πού ὠφελοῦνε καὶ ζημιώνουν τὸν καλ-
λιτέχνη, ἀνάλογα μὲ τὴν ἰδιοσυγκρασία του. Ὄφε-
λοῦνε γιὰτὶ τὸν κρατοῦν κάμποσον καιρὸ δαμένο
κάτου ἀπὸ τὴν ἐπίδραση τῶν διδασκάλων καὶ τὸν
σώζουν ἔτσι ἀπὸ ἀναπόφευχτα νεανικά παρκαπατή-
ματα, καὶ τὸν ζημιώνουν ὁμως μαζί, γιὰτὶ τοῦ
σκληρώνουε τὴ βούληση καὶ τὴν αὐτοενέργεια.

Γι' αὐτὸ ἂν μιὰ καλλιτεχνικὴ ἰδιοσυγκρασία
εἶναι ξεχωριστή, θὰ μετουσιώσῃ γλήγωρα τίς ἀναγκ-
κατες ἐπιδράσεις πού ὑπέστη καὶ θὰ τίς κάτῃ νὰ
θαυματουργήσουν σὲ κουνούργια ὀλότελα περιοχῆ ἢ
ἂν ὄχι, θὰ πάθῃ ἀπὸ ἀσφυξία. Θεῖμα αὐτὸ συχνό-
τατο ἄλλωστε καὶ θλιβερώτατο.

Τίτιες σκέψεις περιζῶνεν τὸ νοῦ μου πάντοτε
σὰν ἐπισκεπτόμουν τὸ μουσικὸ ἐρημητῆρι τοῦ κ. Μά-
ριου Βαρβογλή, πού ἔχει τὴ μορφή ἀρκαδικοῦ τσο-
πάνου ὅπως θέλει νὰ τὸν φαντάζεται ἕνας φίλος
γάλλος ζωγράφος κ' ἴσως ὄχι χωλὸς λόγο. Καὶ δι-
στασα πάντοτε νὰ βιασθῶ νὰ πῶ τὴ γνώμη μου
γιὰ τὸ ἔργο του δημοσία, γιὰ νὰ μὴν τύχῃ καὶ
τόνε βλάψῃ ἀντὶ νὰ τὸν ὠφελῶσω, ἀφοῦ μελιστα
ἔχει καὶ τὴ μανία νὰ μὴν παρουσιάζει τὴν ἐργασία
του, (ὡς ποτε ἐπὶ τέλους;) νὰ βρῶνε ἔτσι τούλα-
χιστὸ εὐκαιρία νὰ τὸν κουνεντιάσουν κι ἄλλοι μαζί
μὲ μένα. Ὅμως ἀποτάσσομαι τὸν σκεπτικιστὴν

Ἡ εὐκαιρία εἶναι μοναδικὴ πάντοτε ὅταν κανεὶς
βρίσκεται ἀξάφνα μπροστὰ στὸ Ὄρχιο, μπροστὰ
στὴ Δημιουργία Μοῦ εἶναι ἄδιόφορο ποτε ὁ Βάρ-
βογλης θὰ τυπώσῃ τὰ ἔργα του· μοῦ εἶν' ἀδιάφορο
κι ἂν τὰ κάψῃ ἀκόμα. Ἐγὼ ποθῶ νὰ γνωρίσω
αὐτοῦ κάτου κ' ἕναν ἄλλο μουσικό μας ἐντελῶς
διαφορετικὸν ἀπὸ τὸν Καλομοῖρη, γιὰτὶ ἂν ἔμοια-
ζαν, ἂν εἶταν ἴδιοι, τὸ πρῆγμα δὲ θάχε μεγάλη ση-
μασία.

§

Ὅτι πρόκειται γιὰ κατὰτὶ εὐτυχεῖδητο, μπορεῖ

νὰ τὸ νοιώτῃ κανεὶς ἄμέσως ὅταν μαθῇ πὼς σύ-
χρονα σχεδὸν μὲ τὸν Καλομοῖρη, εἶναι ὁ πρῶτος
πού αἰσθάνθηκε πὼς μίση τὸ θηταυρὸ τῶν δημοτι-
κῶν καὶ λαϊκῶν τραγουδιῶν μας—ἀνακάτωμα βυ-
ζαντινῆς κι ἀνατολικῆς μουσικῆς, πού πρέπει νάχη
εξάπαντος τὴν πιδ γνήτικα συγγένεια μὲ τὴ σκυ-
σμένη γιὰ πάντα ἀρχαία μουσική, ἀφοῦ κ' ἐκείνη
γεννήθηκε μέσα στὸ ἴδιο περιβάλλον, κάτου ἀπὸ
τὴν ἴδιαν ἀτμόσφαιρα καὶ πᾶνω κάτου ἀπὸ τοὺς
ἴδιους φυσιολογικοὺς νόμους,—σπαρταροῦν ἀσυνεί-
δητα τὰ λείτμοτίθα πού θὰ υἰεθετοῦσαν ἐξαιρέτα
οἱ Μπετόβεν καὶ οἱ Μουσσόργκι. Καὶ προπάντων
πού καταλαβε, κι ἂς μὴν τὸ πραγματοποιήσεν
ἀκόμα, πὼς τὸ δημοτικὸ μοτίβο δὲν πρέπει νὰ τὸ
μεταχειριστῇ κανεὶς ἀφίνοντας τὸ στὴν ἴδια του
μορφή, (ὅπως ἀνάλογα στὴν Παιήσῃ μας ἔκαναν ὁ
Κρυστάλλης, ὁ Πασαγιάννης μὲ τοὺς ἀ' Ἀντίλαλους
του (ἂς τοὺς ἔβλεπε πιὰ ὁ ἴδιος, τί πειράζει;) κι ὁ
μαθητῆς καὶ τῶν διδ' αὐτῶν Ρήγας Γκόλφης μὲ τὰ
«Τραγούδια τοῦ Ἀπρίλη» (πού στὴ χέρια του
ὁμως στενεύεται κάπως τὸ μοτίβο, ἀντὶ νὰ συμβῇ
τὸ ἀντιθετο), ἀλλὰ πὼς πρέπει νὰ τὸ πλατύνη, νὰ
τὸ ξετυλίξῃ ὅσο τὸ δυνατό περισσότερο ὡς ἐκεῖ πού

*) Ἀποσῶ μὰ τὴν ἀλήθεια πὼς, ἐξὸν ἀπὸ ἕνα ἄρθρο
τυπικὸ τῆς Σύνταξης τοῦ Νουμά γιὰ τὸ εὐσηνεῖδητο αὐτὸ
βιβλίον τῶν στίχων, δὲ γράφτηκε τίποτε ἄλλο. Ἄν ἐβγαῖνε
εἰς ἕνα τέτιο βιβλίον, δὲ φαντάζεται κανεὶς τί λόγος μπο-
ροῦσε νὰ γίνῃ. Δὲ λέω βέβαια πὼς ὑπῆρξε ἡ ἀνακάλυ-
ψον ἐξ ἀφορμῆς του ἀκόμα μιὰν ἄλλη μεγαλοφυΐα, ὅπως
ἔγινε τελευταῖα μ' ἕνα ἄλλο τέτιο παγερό, κομπασμένο καὶ
φλύαρο, ἀλλὰ νὰ δώσουν μιὰν ὠθηση στὸ βιβλίον, νὰ τὸ
κάμουν νὰ ζήσῃ, νὰ τὸ γλεντήσουν ἔστω καὶ πολεμῶντας
το. Ὅμως τί κάθουμαι καὶ λέω! κόντεσώ νὰ ξελάσω τὸ-
σον κενρὸ πού λείπω, τίς σκληρικὲς καὶ φαρσαϊκὲς συνή-
θειες μας· μήπως ἔγινε λόγος γι' ἄλλα βιβλία ἀσύγκριτα
ἀνώτερα; Τὸ λόγος ἔγινε τάχα γιὰ τὸ «Δωδεκάλογο τοῦ
...» γιὰ νὰ κουνεντιάστῃ; Δὲ φτάνει τὸ πέρασμά του σ' ἕνα
περιοδικό; Δὲ φτάνει γιὰ τὰ «Σεγμῶνματα» τῆς Ἰστο-
ρίας πού τυπώθηκαν στὸ Νουμά, νὰ κινήσουν ἕνα θερμὸ
ἐνδιαφέρον καὶ μιὰ θερμότερη συζήτηση; Ἐπρεπε νὰ κα-
τεβῇ ὁ Κάρμα Νιρδαμῆ αὐτοῦ κάτου νὰ μιλήσῃ γιὰ τὸ
«Ridi Pagliaccio» πού μ' ἔρχεν ἐγκλητὸ σὰν τὸ διά-
βασα, γιὰ τὴ νευρώδικη δυναμὴ του καὶ τὸν τραγικὸν σαρ-
κασμὸν του καὶ γιὰ τὸ ὅτιο θῆγγραφα ἂν κενρὸ ἔν δὲ μ'
ἐμπόδιζαν λόγοι ὑγείας; Ἀλλοῦμονο στὸ καμμένο τὸ ρω-
μεῖκο τὸ βιβλίον πού εἶναι γραφτὸ του νὰ πνίγεται στὴ
σιωπῇ Τίς αἰτίες δυστυχῶς τίς ξέρουμε; Λόξα μεγαλο-
φυΐας κι ἀκαθαρτοὶ κι ἀνίθικοι φόδοι. Δὲν ἐνοίωσαν τὸ θεῖο
στίχο «Πολλοὶ εἶν' οἱ ὄρφοι πού ἔχει ὁ νοῦς» κ' ἡ Ζωή,
κ' ἡ Τέχνη...

ροδ δάφνης.) Μαμμά! Μαμμά!
(Ἡ μητέρα ἀνασκιρτᾷ, στρέφει, τρομαχικὰ χλωμή.)
— Μαμμά!

(Ἡ κόρη ὀρμᾷ πρὸς τὴν μητέρα μὲ μιὰ κραυγὴ
χαρᾶς, μὲ τὸ πρόσωπο δλ' ἀναμμέν, ζεστή, μὲ τὰ
μαλλὰ λυμένα, λοχανισμένη σὰν ἀπὸ τρέξιμο πολὺ,
κροτώνας μιὰν ἀγκυλιά ἀνάκατα λουλούδια. Καθὼς
ὀρμᾷ, πέφτουν τὰ λουλούδια. Ἡ μισερὴ γέρνει πρὸς
τὰ χερσάκια πού τῆς περισφίγγουν τὸ λαιμό, προσ-
φέρει τὴν ἐτοιμοθάνατη μορφή της στὰ χόρταγα
φιλιά.)

ΣΥΛΒΙΑ. Μπιάτα μου! Μπιάτα!

ΜΠΕΑΤΑ (λαχανιασμένη.) Ἄχ, πόσο ἔτρεξα,
πόσο ἔτρεξα! Ἐφυγα μ' ἀνάχη μου. Ἐτρεξα, ἔ-ρε-
ξα. Δὲ θέλανε νὰ μ' ἀφήσουνε νάρθω. Ἄχ, μὰ ἐγὼ
ἔφυγα, μὲ τὴν ἀγκαλιὰ μου τὰ λουλούδια. (Σνε-
πάζει μὲ νέα φιλιά τὸ πρόσωπο τῆς μάννας.)

ΣΥΛΒΙΑ. Εἶσαι ὅλη μουσκεμένη ἀπ' τὸν ἰδρῶ
τα, εἶσαι ὅλη ζεστή, καί.. Θεέ μου!

(Μὲ τὴν ὀρμὴ τῆς στοργῆς, πηγαίνει νὰ κάμῃ
τὸ φυσικὸ τὸ κίνημα πὼς θὰ τὴ σκουπίσῃ κρατιέ
ται ὁμως, κρύβει στίς διπλές τοῦ φορέματος τὰ
κουλλόχερά της καὶ ἕνα ῥίγος φρίκης, φανερό, τῆς
διαπερνᾷ ὅλο τὸ κορμί.)

ΜΠΕΑΤΑ. Γιατί δὲ μὲ πιάνεις; Γιατί δὲ μὲ
σφίγγεις; Πιάσε με, πιάσε με, μαμμά!

(Ἀνασηκώνεται στίς μύτες τῶν ποδιῶ της, ὡς
γιὰ νὰ τὴν ἀρπάξῃ τὸ μητρικὸ τὸ ἀγκάλιασμα. Ἡ
μητέρα ἀποτραβιέται, ἀνήμπορη πιὰ νὰ βαστάξῃ.)

ΣΥΛΒΙΑ. Μπιάτα!

ΜΠΕΑΤΑ (ἐπιθετικῆ.) Δὲ θέλεις; δὲ θέλεις;
ΣΥΛΒΙΑ. Μπιάτα! (Προσπαθεῖ νὰ ἐκφράσῃ
τὸ χαμόγελο μὲ τὰ σβημένα της τὰ χέλια, πού τὰ
στερεβλῶνει ὁ πόνος ὁ ἀπερίγραπτος.)

ΜΠΕΑΤΑ. Παιχνιδία μοῦ κάνεις; Τί κρύβεις;
Ὡ, δός μου, δός μου αὐτὸ πού κρύβεις!

ΣΥΛΒΙΑ. Μπιάτα! Μπιάτα!

ΜΠΕΑΤΑ. Σὺ ἔφρα λουλούδια, τόσα πολλὰ
λουλούδια! Κύττα, κύττα. (Καθὼς γυρᾶει γιὰ νὰ
μαζέψῃ τὰ πεσμένα λουλούδια, βλέπει τὸ ἀγριοκό-
ριτσο, τὴ φιλενάδα της καὶ τὴ γνωρίζει.)

— Ὡ ἡ Σειρηνούλα! Ἐδῶ εἶσαι;

(Ἡ Σειρηνούλα εἶναι ἐκεῖ, ἐμπρὸς στὰ τζάμα,
δρεθοτύλωτη, βομβὸν μάρτυρας, μὲ τὰ μάτια προση-
λωμένα πρὸς τὴ μάννα τὴ θλιμμένη. Ὅπως ἡ πνοὴ
τοῦ ἀνέμου, πού περνᾷ καὶ ξαναπερνᾷ μὲς ἀπὸ τοῦ
χαμόδεντρον τὰ φυλλώματα καὶ τὰ κᾶει νὰ σιγο-
τρέμουν, ἔτσι ὁ πόνος τῆς μάννας φαίνεται νὰ κυ-

ἡ σκοταδερὴ παράδοσι λαμπρίζεται ἀπὸ τὴν ἀχτίδα τῆς Ἰδέας (Σολωμός, Παλαμᾶς κ.τ.λ.)

Τέτια θέμελα προσπαθεῖ νὰ βάλῃ στὸ ἔργο του ὁ Βαρβογλης, ὅμως ἀκόμα δὲν τὰ ἔβαλε πραγματικά παρά μόνο στὸ ἀτελείωτο ἔργο του «Τὸ Πανηγύρι» γραμμένο γιὰ ὀρχήστρα. Δὲν ἀρκεῖ τάχα γιὰ σήμερα ἡ πρόθεσί του καὶ τὸνειρό του;

Ὡς τὰ σήμερα ὁ Βαρβογλης δὲν ἐκδηλώθηκε παρά μὲ τὸν πρῶτο τρόπο. Ἄν τὸ δημοτικὸ μοτίβο ἀλλάζει σὲ μερικά του κομμάτια, τοῦτο γίνεται ἀπὸ τὴν ἐπίδρασι ξένης μουσικῆς καὶ νεανικοῦ μὲ γερροῦ ρωμαντισμοῦ.

§

Ἄπ' τὰ ἔργα του τὰ προωρισμένα νὰ δοῦνε τὸ φῶς μὲ τὴ σειρά, πρῶτο εἶναι ἡ «Reverie», γιὰ πιάνο καὶ βιολί, ἐπίδρασμένη καπῶς ἀπὸ τοὺς κλασσικούς κ' ἰδίως ἀπὸ τὸν Μπαχ καὶ τὸ Φράνκ. κανένας ἄλλωστε λόγος αὐτὸς γιὰ νὰ μὴ δείχεται ἀρκετὰ πρωτότυπος καὶ ἀτομικός, ἰδίως πρὸς τὸ τέλος ὅπου τὸ κομμάτι του παίρνει μιὰ γαλήνη θρησκευτικότητά. Ἐκεῖ πού ὁ Βαρβογλης δείχεται μὲ προσωπικότητα δική του ἐντελῶς καὶ τὸν κάνει νὰ ξεχωρίζῃ εἶναι στὸ «Τραγοῦδι τοῦ Ἀγωγιάτη» (τραγοῦδι γιὰ μιὰ φωνή καὶ πιάνο.) Ὁμολογῶς πῶς εἶνε τὸ πρῶτο ρωμαϊκὸ τραγοῦδι πού ἀκουσα τραγοῦδι πού παίρνει στοὺς ἤχους του ὅλη τὴ ζωὴ τῶν ἑλληνικῶν βουνῶν καὶ τοὺς θρύλλους πού λές πῶς σπέρνονται στὰ κοιτῶνισματα καὶ σὰ πατήματα τῶν μουλαριῶν πού τόσο ὠραία εἶναι ἐκφρασμένα, μὲ μιὰν ἀπλῆ τεχντροπία πού συγχινεῖ κατὰ βάθος τὴν ψυχὴ. Καὶ δείχεται ἀληθινὰ τεχνίτης στὸ μέρος πού παραστῆνει τὸ Στοιχεῖο πού ζυπνάει ἐλεύθερος ἀπὸ στενὲς τῆς Μουσικῆς θεωρίας, ζέρει ἡ ἀπότομη, ἡ στριγγιά κ' ἡ ἀκανόνιστη θεωρητικά, πραγματικά μοιάζει νὰ γίνεται μὲ τοὺς κανόνες, πού δὲν ἐγράφτηκαν ἴσως, χαρίζοντας στὸ σύνολο μιὰν ἀγρία καὶ ζηλευτὴ ὁμορφιά. Ὁ «Χορὸς τῆς Κούκλας» ἀπόσπασμα ἀπὸ τὴ «Ζωὴ τῆς Κούκλας» ἔχει κάτι παιχνιδιάρικο μὰζι καὶ θλιβερό, χαριτωμένω καὶ τραγικό, γραμμένο μὲ μιὰν ἀρέσεια πού μόνο στὰ λυρικά κομμάτια τοῦ Γκρικ συντυχαίνει κανείς.

Μὲ τὴν «Εὐρυκόμη» τοῦ Σολωμοῦ (τραγοῦδι γιὰ μιὰ φωνή καὶ πιάνο) ὁ Βαρβογλης μὰς πείθει

ριεὴ καὶ νὰ ποιῆσῃ ἐκεῖνο τὸ λιγνὸ κορμί, ὅπου τὸ ζῶναι ὁ ἥλιος ὁ λῶδὸς μὲ τίς χρυσὲς κορδέλλες τοι.)

— Κύττα πόσα! Ὅλα γιὰ σένα!

(*Ἡ μικρὴ μαζὶναι τὰ λουλούδια τῆς.)

— Πάρ' τα! (*Ὁρμῆ πάλε πρὸς τὴ μητέρα τῆς, πὸν τραβιέται πίσω)

ΣΥΓΑΒΙΑ. Μπεάτα! Μπεάτα!

ΜΠΕΑΤΑ (κατασασισμένη.) Δὲν τὰ θέλεις; Πάρ' τα. Πιάσε τα!

ΣΥΓΑΒΙΑ. Μπεάτα! (Πέφτει στὰ γόνατα, νικημένη ἀπὸ τὸν πόνο, σωριασμένη κάτω σὺν ἀπὸ χιτῆ πημα πὸ δυνατό, — πέφτει στὰ γόνατα μπροστὰ στὴν τρομαγμένη κόρη τῆς κ' ἕνα κῦμα δάκρυα, πού τρέχει ἀπὸ τὰ μάτια τῆς ὅπως τὸ εἶμα ἀπὸ τὴν πληγὴ, τῆς πλημμυρίζει τὸ πρόσωπο.)

ΜΠΕΑΤΑ. Κλαί; κλαί; (Κατατρομαγμένη πέφτει στὴν ἀγκαλιὰ τῆς μάνας, μ' ὅλα τῆς τὰ λουλούδια. — Ἡ Σειρηνοῦλα, πσομένη κὶ αὐτὴ στὰ γόνατα, γέρονε καὶ ἀγγίζει, μὲ τὸ μέτωπο καὶ τίς ἀπλωμένες τῆς παλάμες, τὸ χῶμα.)

Τ Ε Λ Ο Σ

τελειωτικά γιὰ τὸ ξεχωριστό του ταλέντο καὶ τὴν εὐγενικιά του αἰσθητικὴ, Ἡ Εὐρυκόμη γιὰ τὸ νέο μουσικὸ γίνεται ἡ Μούσα, ἡ Ἰδέα. Καὶ γίνεται αὐτός ὁ Θύρης πού ἀνεβκίνει στὸ βράχο τῆς Ζωῆς καὶ τὴν περιμένει, ὅμως ὄχι ἀνώφελα ὅπως ὁ Θύρης τοῦ Σολωμοῦ.

Μὲ τίς πρῶτες νότες αἰσθάνεται κανεὶς τὴ θάλασσα, μιὰ γαλήνια ἑλληνικὴ θάλασσα, πού τίποτα δὲν τὴν ταράζει, παρά ὁ μονότονος χτύπος τοῦ κύματος πού ξεσπᾷ ἀργὸς καὶ μελαγχολικός στὸν ἀκρόβραχο καὶ μόνο στὴ φράση:

Φέρ' τινε τέλος φέρ' τινε

λές κ' ἐν' ἀπότομο κύμα, φερμένο ἀπὸ ξαφνικὴ ὄρμη ἀνέμου ἔρχεται ν' ἀντισκόψῃ τὴν ὁμορφὴ καὶ λυπητερὴ γαλήνη πού βρασιλεύει. Εἶναι τὸ παράπονο τοῦ Θύρη τὸ παθητικὸ πού βγαίνει ἀπὸ ἀνώφελη προσδοκία καὶ προσμονή.

Τὸ «Μνήμα» ἀπὸ τὰ «Juvenilia» (τραγοῦδι γιὰ μιὰ φωνή καὶ πιάνο) ἔχει μὰζι μὲ τίς ἀρετὲς ὅλων τῶν ἄλλων καὶ κκιτὶ ἰδιαίτερα αἰσθαντικὸ κὶ ἀσυνειθιστο. Ὅσοι ἀγνοοῦνε τὴ δημοτικὴ μας μουσικὴ θὰ ποῦνε ἴσως πῶς ὁ Βαρβογλης μιμεῖται τοὺς Ρώσους. Δὲν ξέρουν αὐτοὶ τὴ συγγένεια πού ὑπάρχει μεταξὺ τῆς μουσικῆς τῶν δύο αὐτῶν ἐθνῶν. Ἄν ὁ Βαρβογλης μὲ θυμίζει τὸ Μουρσοῦρξκυ, μὴ πῶς ὁ Μουρσοῦρξκυ δὲ μὰς θυμίζει τάχα ὅλη τὴ δική μας μουσικὴ;

§

τοῦ νέου μουσικοῦ κὶ αὐτὴ εἶναι μὲ λίγα λόγια ἡ ἀνάλυσι τῶν κυριώτερων κομματιῶν του.

Ἐπίδρασμένος περισσότερο στὴν τεχντροπία, ἀπ' τὴ γαλλικὴ μουσικὴ κ' ἰδίως ἀπ' τὸ Μπερλιόζο κὶ ἀπὸ τὸ Φράνκ, ὅπως ὁ Καλομοῖρης εἶναι ἀπ' τὴ γερμανικὴ ἰδίως ἀπὸ τὸ Στράους. Μιλῶ γιὰ τεχντροπία μόνο καὶ νάμαστε ἐξηγημένοι. Ποῖος τάχα ἀπὸ τοὺς δύο ἔχει περισσότερο δικίον; Αὐτὲς εἶνε γνώμες! Ἡ δική μου γνώμη εἶναι πῶς ἔχουν κ' οἱ δύο ἐντελῶς δικίον. Φτάνει πῶς δείχνονται κ' οἱ δύο τεχνίτες εὐσυνείδητοι.

Ἐνα μοναχὰ τελειώνοντας θὰ εἶχα νὰ παρατηρήσω στὸ Βαρβογλη: Ὅτ τὸν ἤθελα πολὺ πὸν ἐπασαστάτη καὶ πρωτεϊκότερο. Ὅτ ἤθελα ἀκόμα στὸ ἔργο του νὰ δώσῃ περισσότερὴ κίνησι. Αὐτὰ ὅμως θάρθουνε μὲ τὸν καιρὸ, γιὰτὶ εἶνε πολὺ νέος ἀκόμα καὶ μάλιστα ὅταν γίνῃ καλλίτερος ἔχτελεστής, κύριος τοῦ πιάνου του. Γιατὶ ὅσο κὶ ἂν ὁ συνθέτης ἰνεργεῖ σὲ διαφορετικὸ ἐπίπεδο, ἡ ἐχτέλεσι ἀνεμφίβολα δίνει μεγαλύτερα φτερά κὶ αὐτοπεποιθισθ. Ὁ Βαρβογλης ἄλλωστε εἶτα κάπου πῶς γράφει τὸ «Πανηγύρι» του. Ἐλπίζω γλήγορα νὰ τὸ τελειώσῃ. Ἐνα ἔργο του συνθετικὸ καὶ μουρικοκινούμενο σὺν ἐκεῖνο θὰ μὰς διασκορπίσῃ καὶ τὴν παρμικρότερη ἐμφιβολία.

Παρίσι

Σ. ΣΚΙΠΗΣ

ΠΟΥ ΜΙΣΕΥΕΙΣ, ΠΑΙΔΙ ΜΟΥ;

Τυχόντας κάμποσο καιρὸ ἐπὶ Ἀπολυταρχίας, νὰ λαβαίνω μέρος στίς γνωστὲς ἐθνικὲς ὑπόθεσις τοῦ Ὀθωμανικοῦ Ἑλληνισμοῦ στὴ Μκεδονία, κ' ἔχοντας κάτι νὰ σὰς πληροφορήσω ἴσως. Ὀθωμανοὺς Ἑλληνας ὄλους, μὲ τοιοὺς ἐγνωρίστηκα καὶ στίς πολιτεῖες μέσκα καὶ στίς ἐξοχὲς ἐξω, πᾶς στέλνω, ἀδέρφια, τοῦτο τὸ ἐντυπο γράμμα, ἕνεκα τῆς δασκολίας νὰ σὰς γράψω ἰδιόκτερον ἢ νὰ σὰς ἀνταμώσω προσωπικά τὸν καθένα σας. Ὄντας κοινὸ καὶ γενικὸ τὸ περιεχόμενον τοῦ γραμματίου τούτου, σὰς τὸ στέλνω ἀνοιχτὸ καὶ λεύτεροι εἰσαπτε νὰ τὸ δώσετε σ' ὅποιον ἄλλον Ὀθωμανὸ Ἑλληνα. μὲ παράκλησι νὰ τὸ ἀνχγνώσῃ ὑπομονητικὰ, κρῖα. σκεπτικὰ καὶ δίχως θόρυβο, καὶ σ' ὅποιον ἄλλον Ὀθωμανὸ ἀδερφό, ὅμοια μὲ παράκλησι νὰ μὴ θελήσῃ γλήγορα μὲ τὰ γραφόμενά μου ν' ἀποδείξῃ πῶς πολὺ φταίει ὁ Ὀθωμανικός Ἑλληνισμός κὶ ὄχι κύτὸς καὶ τὸ ἔθνος του.

Χρέος σήμερα κάφε καθε καλοῦ Ὀθωμανοῦ εἶναι νὰ σπέρνῃ ἀγάπη κ' ἔνωσι, κὶ ὄχι ἔχτρι καὶ χωρισμό, θὰ μαρτυρᾷμε δὲ καὶ τὴν ἀλήθεια, ἀλλὰ, σὺν τίς καλὲς μάννες, μὲ τὸ μικρὸ γιζτρικὸ στὸ χέρι καὶ μὲ τὴ γλυκεῖα ἀγάπη στὴν καρδιά.

Ὅτι γραμματισμένοι ἕως σήμερα βγήκαμε καὶ βγαίνουμ ἀπ' τὰ ἑλληνικά μας σχολεῖα, μιλοῦνε καὶ γράφουμ, ὄχι στὴ γνήσια καὶ ζωντανὴ ἑλληνικὴ μας γλῶσσα, φυσικὰ γεννημένη ἀπ' τὰ σπλάχνα τοῦ ἔθνους μας, ἀλλὰ σὲ μιὰ χειρόφραστῃ καὶ νεκρῇ γλῶσσα, λεγομένη καθαρεύουσα, βγαλιμένη ἀπ' τὰ φινταγμένα κεφάλια κάτι μπκλωματῆδων καὶ τῶν μαθητῶδων τους, πού, ἀπὸ ἕνα καιρὸ, ὅλο ἕνα ζήτησαν καὶ ζήτηνε μὲ βίε νὰ ταιριαστονε τὸ ὀλοζώντανο κορμί τῆς νέας γλῶσσας μας στὸ ἀχνάρι κὶ πνευματικῆς παλιῆς ἑλληνικῆς, κάνοντας σὺν τὸ ληστῇ Προκοῦστη, πού τεντῶνε τοὺς σκαλοῦς του ἀπὸ τὸ κεφάλι καὶ πόδις ἀπάνω σ' ἕνα μικρὸ κρεβάτι, ὡς πού γινόνταν ἕνα μὲ τὸ μακρὸ τοῦ κρεβάτιου, ζαρθρώνονταν τὰ σώματά τους, κὶ ἀποθνήσκανε.

Ἔτσι μὲ τὰ χρόνια, ἔγινε πού ὑπάρχει σήμερα μιὰ μεγάλη τάξη Ἑλληνας, πού ντρέπονται νὰ εἶναι σὺν πού τοὺς γέννησεν ἡ μάνα τους καὶ θέλουνε μὲ τὴ βίε νὰ γίνουνε σὺν πού δείχνει ἡ εἰκόνα τοῦ πεθαμένου πατέρα τους, κολλᾷνε στὸ πρόσωπο ψευτικὰ μουστάκια, γένεια καὶ μύτες, πατᾶν ἀπάνω σὲ ξύλα γιὰ νὰ φαίνονται ψηλότεροι κὶ ἀλλάζουνε τὸ ὀλοζώντανο πραγματικὸ ἐγὼ τους, μὲ τὸ νεκρὸ καὶ μόνο ζωγραφιστὸ ἐγὼ τοῦ πεθαμένου πατέρα τους.

Βγαίνοντας ἀπὸ τέτοιο εἶα εἶδος σχολεῖα καὶ δασκαλοὺς, ὅλοι σήμερα οἱ Ἑλληνας γραμματισμένοι, πρὸκριτοι κὶ ἀρχοντάδες, μ' ὅλα τὰ πάλαια καὶ τὰ ἐμπόσια καὶ τὰ χρήματα καὶ τίς δόξες πού μπορεῖ νὰ ἔχουν, εἶναι καλὰ φτιαχιδιζόμενοι καρναβαλάδες, χωρισμένοι ἀπ' τὸν ἀφρικτιδικαστο λαὸ πού τὸν θεωροῦν ξένο ἀπ' αὐτοὺς, βάρβαρο παλιοχωριάτη, καλὸ μόνον γιὰ νὰ τοῦ παίρνουνε χρήματα καὶ σάρκα γι' ἀπόλαυσι. Τοὺς δὲ πατριώτες, πού λυποῦνται τὸ φτωχὸ λαὸ καὶ λένε τὴν ἀλήθεια, οἱ καρναβαλάδες μας, ἔχοντας μαζὶ τους τὴ δύναμη χιλίων χρόνων ριζωμένη πρόληψι καὶ ψευτιά, τοὺς περιγελοῦν καὶ τοὺς σκοφαντοῦν τρελλοὺς, μαλλιαροὺς καὶ προδότες.

Γιατὶ, ἐκπροσωποῦντας οἱ καρναβαλάδες μονάχοι τους καὶ μὲ μόνο τὸ ἄτομό τους, ὅλα τὰ ἐθνικὰ ἱερά καὶ ὅσια, κάθε ἄλλος Ἑλληνα ἐξω τῆς κλι-

Η ΚΟΙΝΗ ΓΝΩΜΗ

ΟΙ ΠΑΠΑΔΕΣ ΜΑΣ

Αγαπητέ Νουμά,

Διάβασα με προσοχή τή μετάφραση του άρθρου του φίλου μας κ. Παλλη στο «Morning Post» της Δόντρας. Με φάνηκε παράξενο με τα σχόλια στις 'Αθηναϊκές εφημερίδες που βρήκαν τήν περίσταση να ξεχολιάσουν και πάλι για έναν άνθρωπο που 'ναι περισσότερο χριστιανός και πατριώτης απ' τους 'Ιδιους.

Τά δσα έγραψε ο κ. Παλλη είναι τίποτες άλλο παρά ή αλήθεια. Ο κληρος μας όπως λέγει σχηματίζεται από τά κατώτατα στρώματα της κοινωνίας, όχι από αίσθημα χριστιανικό ή πατριωτικό, παρά μόνο για να κάμουν παραδες χωρίς να δουλεύουν. Είδα με τά μάτια μου στην 'Ανατολή πέντε κ' έξη παπάδες σε μια έκκλησιά. Αυτοί όλοι κερτερούνε να ζήσουν απ' τόν ιδρώτα του λαού. Είναι ό προεστώς, δυό εφημέριοι, ό διακος και πότε πότε κ' ένας άλλος. Ένας απ' αυτούς στέκεται στο προσκυνητάρι με τό σπασμό στο χέρι, άλλος γυρνά για να γράφη τά ονόματα και να παίρη τή δεκάρα τω φτωχώνε, και κάθε μήνα τρέχουνε όλοι τους με τό μπακράτσι στο χέρι και γυρνούν τά σπίνια της ένορίας για ν' αγιάσουν, με άλλους λόγους ξευτελίζουν τή θρησκεία, όπως οι κληυδιστάι που έδιωξε ό Χριστός απ' τό Ναό. Όλα αυτά είναι ή πικρή αλήθεια, κ' έπρεπε ό τύπος στην 'Αθήνα να τό καταλάβη και να εύχαριστήση τόν κ. Παλλη για τό άρθρο του που ξεσκεπάζει τις πομπές μας και που θα γίνονταν ένα μάθημα στον κληρο μας, που τό δημοσίεψε σε ζένη εφημερίδα. Ίσως θάκανε καλλίτερο αποτέλεσμα αν τ'όγραφε σε ρωμείκη εφημερίδα για να τό διαβάσουν κ' οι παπάδες μας και να δούν πως ό λαός άνοιξε τά μάτια του, ενώ τώρα με τόν τρόπο που ό τύπος στην 'Αθήνα έγραψε, θα νομίσουν αυτοί πως ή διαγωγή τους έπίδοκιμάζεται απ' τό λαό και θα εξακολουθούν τήν ίδια πολιτική τους.

Manchester, 21/4 'Ιουλίου 1909.

Πάντα δικός σου
ΕΩΜΕΡΙΤΗΣ

ΚΡΕΜΟΣ Ο ΙΣΤΟΡΙΚΟΣ

Φίλε «Νουμά»,

Στήν εφημερίδα «Κτίον» της 25/6]09, δημοσιεύτηκε κάτι έντυπώτες για τά σκολειά της Τάντας, ένός «Περστικού» με τόν τίτλο «Παιδεία και Νηπιζωγεία».

Αυτός ό «Περστικός», αν δέν έχω λάθος, είναι ό κ. Κρέμος, ό σοφός ιστορικός!

Σα: στέλλω σήμερ αυτή τήν εφημερίδα, ση μειώνοντας ένα μέρος, στο όποιο μιλάει για τή γλώσσα.

Δέ θάδεν κριμιά σημασία και προσοχή στα δσα γραφει, γιατί δέ μας λείει και τίποτα κινούργιο—ατά παλιά της «χωρεμένης» δέν άγγιζε με τήν άσεβεια τόνονα και τήν τέχνη του Μεγάλου μας Παλαμά.

Αν αυτά που γράφει προέρχονται από πάθος—που είναι δά τó μόνο έλακτήριο, που συχνά ή σχεδόν παντα κυβερνά τούς καθαρισουσάνοους όταν γράφουνε ή όταν συζητάνε,—τότε δε είναι κι αύτος

συχωρεμένος!.. Αν όμως αυτές είναι οι αληθινές ιδέες που έχει για τήν ποιητική τέχνη του Παλαμά, τότε δε μου επιτρέψη να του πω—καθώς και ό κ. Νιρβάνας στο Μιστριώτη—πως πρέπει να μάθη 'Ελληνικά, γιατί έχει ανάγκη...

Θά μπορούτε κανέναν νάπαντήση στον κύριο αυτό αν στην Αίγυπτο υπήρχαν άνθρωποι οι όποιοι θάκούγανε και αντίθετες γνώμες κ' εφημερίδες που θάν τις φιλοξενούσανε.

Έντούτοις όμως νομίζω πως κάποιος πρέπει να πλερώση στον τρανό ιστορικό τήν τιποτένια ύβρη που κάνει στο μεγαλύτερο ποιητή ένός 'Εθνους, ό όποιος εύτυχώς στέκεται πολύ ψηλά, για να μην μπορούνε να τόν φτάνουνε μερικές άναντρες συκκοφαντίες κάποιων κλασσικών έρειπίων...

Κάίρο, 26/7]09.

Με ύπόληψη και αγάπη
Θ. Ι. Ν.

Σημ. του «Νουμά».—Μόνο για γέλια για τή φίλε, δσα γραφει αυτός ό κ. άφρόκριτο όλο τό φαίγλωτσα και για τόν κ. Παλαμά. 'Α για κλάματα, δρό άρθρο του ένα μέρος είναι μονά για κλάματα, εκεί δηλ. που μιλάει ο κ. Κρέμος για τόν «Υμνος εις τήν 'Αθηνα» γράφει: «ή πινδαρίζουσα, πικρ διαρίζουσα ήθελα να ερω, ώδή εις τήν 'Αθηναν ένός μαλλιαρού Παλαμά»!

ΕΝΑ ΓΡΑΜΜΑ

Φίλε μου Νουμά,

Με μεγάλην εύχαρίστηση θ' άπαντούσα στα έρωτήματα του κ. Π. Βατιλιού, και θα τόκανα χωρίς να υπερέσω τα όρια απειροεπιπέδου μετριοπαθούς. Δυστυχώς όμως, μ' όλη τήν καλή μου θέληση, δέν μπορώ για τή στιγμή να τό έπεχειρήσω, γιατί έχω να κάμω με άνθρωπο που τό χει βάλη πείσμα να μη καταλαβαίνη δσα του κοπανίζω, όχι μόνον, αλλά και να παραμορφώνη τά λόγια μου, για να κερδίση έπιστημονική συζήτηση. Άπέναντι τόσης κκοκοπιστίας, που με κερσάεινε «φοβούμενο τόν κοινωνικών άγώνων», μη θέλοντα τήν εξέλιξη μόνο στον τόπο μας, αδεχόμενο εξέλιξη με τρόπο άλλιότιμο παρότι στην Ευρώπη, και δέν ξέρω τί άλλες πλαδομαρίες, και άπέναντι τόσης χολής που καταπράσινω χρωματίζει τά κατεβτά του, είναι νομίζω δικαιολογημένη ή σιωπή μου.

Με πολλήν αγάπη
Α. ΠΟΥΛΗΜΕΝΟΣ

ΤΟ ΓΙΑΤΡΙΚΟ

Φίλε Νουμά,

Χάρηκα που είδα και τήν «'Ακρόπολη» να συμφωνάει μαζί σου. Το φάναξες και τό ξαναφώνηξες πως αν θελούμε να ξεβίχουμε τούς πολιτικούς μας νάλλαξουνε χαβά, ένας τρόπος υπάρχει, νάρνηθούμε δηλ. να πλερώνουμε πιά φόρους στο Δημόσιο. Και νά, ή «'Ακρόπολη» της περασμένης Κεραικής, στο τέταρτο άρθρο της για τó επώς θα γίνει ή εφηνική επανάσταση, τό ίδιο προτείνει. Τό ίδιο, λείει, κάμανε και οι 'Εγγλέζοι στα 1832 και πιτύχανε. Γιατί να μην τό δοκιμάσουμε και μεϊς αυτό τό γιατρικό;

Δικός σου
ΡΑΓΙΑΣ

κας τους που προδίνει στο λαό τήν άμέτρητη και άζύγιστη ψευτιά που χρόνια και χρόνια τώρα άλύπητα βαρύνει άπάνω στο κορμί του έθνους μας, γλήγορα και μ' έλαφρή τή συνείδηση, τόν κατηγορούν προδότη του έθνους. Έγώ προσώρας σε γράφω, άδέρφια, στη γνήσια ζωντανή γλώσσά μας, και παρκάτω πάλι εξηγούμκστε. Για τί άλλο θάθελα να σε μιλήσω, άδέρφια, πκρά για τήν κατάσταση του 'Οθωμανικού 'Ελληνισμού μας;

Τις σκέψεις μου, δητε σεϊς αν είναι αλήθειες, σεϊς τις στέλνω ώμές κ' άκκτέργαστες, γιατί πολός καιρός θα μου χρειαζόντου για να σεϊς τις στείλω σε καλύτερη κατάσταση. Σας στέλνω βιαστικά σιτάρι, σίκαλη, καλαμπόκι και φτιάσετε τό ψωμί σας γλήγορα κι ότο είναι καιρός.

Έλέγαμε, άδέρφια, ότι οι άντρες δε φοβούνται τήν πικρή αλήθεια, αλλά με άντρίκιο μάτι κατάμουτρα τήν κοιτάνε. Ελέγαμε ότι με τό να κρύφουμε τήν ασθένεια μας και να μην τή μαρτυράμε ουτε στον έαυτό μας, μ' αυτό και δέν τή γιατρεύουμε, τό ίναντίο τήν άφίνουμε να χειροτερεύη και στο τέλος πεθαίνουμε άδικα.

Στα έθνικά και στα θρησκευτικά μας πράγματα, τόσο μεγάλη δύναμη άπόχτησε και τόσο τρεχούμενο έγινε, τόσο νομιμοποιήθηκε και καθιερώθηκε το ψέμα, που αυτό τώρα βασιλεύει, καμκρώνει και κράζει, σε νικητής πετεινός, ενώ ή καημένη αλήθεια, σαν τρομαγμένη χελώνα, ζαρωμένη μέσα στο καβούκι της τολμά δέν τολμά να δείξη ένα άκρο της μύτης της.

Παρόμοια λόγια από μιας άρχής άκούτε απ' τό στόμα μου, άδέρφια, κ' είναι λόγια που βγαίνουν από μακρή πείρα των πραγμάτων, από άγνή πείρα... (Άκολουθεί)

ΚΑΠ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ

ΔΙΑΟΛΟΣΚΟΡΠΙΣΜΑΤΑ

Ήτανε νύχτα, παγωνιά, κ' οι δρόμοι έρημωμένοι μονάχοι μας στη σιγαλιά πηγαίνουμε θλιμμένοι χιόνι παντού' μας φώτιζε τήν παγερή άσπριλα τήν τή φως του φεγγαριού, σαν νεκρική καντύλα. Έτρεμες όλη μ' έπιασαν τά κρύά σου χεράκια σφιχτά. σε να φοβώσανε μην τυχρή και σου φύγω... Σούπα—τ' 'Απρίλη μυρωδιά τριγύρω σου ξανοίγω!—κι άκούμπησες στα στήθια μου τά μαυρά σου μαλλιάκια και σμίξαμε στην παγωνιά πρώτη βολά τά χείλια! Τα ρόδα της αγάπης σου, τά δροσερά τριφύλλια, μαράθηκαν με τό φιλι και σώμεινε τό χιόνι, χιόνι μες στην καρδόλα σου, όπου ποίς δε λιώνει!

Γ. Ν. ΑΒΑΖΟΣ

Έκδοτική 'Εταιρεία ό «Φοίβος»—'Αθήνα

ΑΓΙΣ ΘΕΟΣ:

ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ

- Όραϊός τόμος ει δον από 130 σελίδες, με τίριστουργήματα των δημοτικών μας τραγουδιών.
- Εικόνες του ζωγράφου Π. ΡΟΥΜΠΟΥ.—Πρόλογος του έκδότη.
- Έρμηγεία λέξεων.—Βιβλιογραφία.
- Κάθε αντίτυπο δραχ. 3. Έτυπώθηκαν και 100 άριθμημένα σε χαρτί 'Ολλανδίας, καθένα δρ. 5.

Παραγγείλες μαζί με ταχυδρ. έπιταγές:

Έκδοτική 'Εταιρεία ό «Φοίβος»

1 Κλεισθίνη, 'Αθήνα

ή στα γραφεία του «ΝΟΥΜΑ», Ζήνωνα 2.

ΧΡΟΝΙΚΟ ΒΔΩΜΑΔΙΑΤΙΚΟ

(Από Πέμπτη σὲ Πέμπτη)

Ἐνας Ρωμῶς μηχανικός, ὁ κ. Βέργος, ἀνακάλυψε κά-
πιο μηχανήμα, πὸν τελειοποιεῖ λίει, τὰ ἀεροπλάνα. Τὸ
μηχανήμα του τὸν ὠνόμασε, δὲν ξέρουμε καὶ μετὰ γιὰ τί.
«Πείθηνιον» καὶ ζήτησε ἀπὸ τὸ Ὑπουργεῖο τῶν Ναυτικῶν
νὰν τοῦ παραχωρήσει τὰ μέσα γιὰ νὰ κάνει πειράματα
μπροστὰ σ' ἐπιτροπὴ ἀπὸ ἀξιωματικούς τοῦ Ναυτικοῦ.—
Σταμάτησαν τὶς δουλιές τους κ' ἐκλείσαν τὰ δυὸ μεγάλα
ἐργοστάσια Ρεσινα ἐπὶ τὴν Πειραιᾶ κ' ἐστὶ μένουσε τρεῖς χι-
λιάδες ἐργάτες δίχως δουλιὰ. — Τρακόσοι ἀξιωματικοὶ τῆς
στεριῆς καὶ τοῦ νοτιοῦ (ἄλλοι φημερίδες τοῦ γράφου
περὶσσότεροις καὶ ἄλλοι λιγότεροις) μαζωχτήκανε τὴν περα-
σμένη Παρασκευὴ νύχτα σὲ σπῆτι τοῦ ὑπολοχαγοῦ κ.
Κατζημιχάλη νάπορασίσουσι ποῖά μέτρα πρέπει νὰ λάβουσι
σὰν πολῖτες Ἕλληνας καὶ σὰν ἀξιωματικοί, γιὰ τὴν πολι-
τικὴ κ' ἐθνομίχ καταντῶσά μας. Τὸ κίνημά τους κρίθηκε ἀν-
τιπειθαρχικὸ καὶ διατάχθηκε ἀνάκριτῶ ἀπὸ τὴν Γεν. Διοί-
κηση.—Τὴν Τρίτη τὸ μεσημέρι οἱ πρεσβευτὲς τῆς Ἀγ-
ίας, Γαλλίας, Ρωσίας καὶ Ἰταλίας δῶσαν ἐπὶ τὸν Ἰ-
σὸν τῶν Ἐξωτερικῶν τὴ νότα γιὰ τὸ Κρητικὸ ζήτημα.
τὸ σήμερις μετὰ τὴ νότα τους ἀναγνωρίζουσι γιὰ προσωρινὸ
πὸς θὰ ἐκπολιτικὸ ἀκαθεστῶσ τῆς Κρήτης καὶ δηλώνουσι
τοῦ Κρητ. ζήτησιν ἀνίσχυλον εἶναι μετ' εὐμενείας περὶ
ἀλλοτέρη περίστασις. πὸς θὰ λυθῆι ὀρετικῶ σὲ καταλλη-
καὶ ὁ Σύνδεσμος τῶν Ἐμπορικῶν Σύλλογος τῆς Ἀθήνας
σανε πὸς γιὰ τὴν ὥρα τῆς ἡμετέρας καὶ Βιοτεχνῶν δηλώ-
ῶσιν ὅτι νὰ ἴην παραχρῆσθῆι καθόλου ἢ
ἰσωτερικὴ τάξῃ ἀπὸ τῶσιν ἀπὸ τὰς ἀπὸ τῶσιν ἀπὸ τῶσιν
κρίσιμο σημεῖο. Ὡστόσο οἱ ἀξιωματικοὶ ἐκπολιτικῶσ, ὅπως
γράφουσι οἱ φημερίδες, νὰ συνεννοῦνται μετὰ τοῦσιν ἄλλοις
ἀξιωματικοῖσ πὸς βρισκονται ἐπὶ τὰς ἀρχάς, καὶ νὰ ἐτοι-
μαζουσι τὸ ἀδιάγγελμα τὸς πὸς θὰ παρυσίσουσι σὲ τὸ λαὸν.

Ο ΤΙ ΘΕΛΕΤΕ

— Εἶπε καὶ κατὰ κινεζοῦσιν σὲ φτερινὸ του λόγου σὲ
Ἀραβικοῦ ὁ Μισοτιμῶσ πὸς πρέπει νὰ παίρνουσι σὲ σκόλια
καὶ κάπια πρῆχτικὰ μὲρφοσ τὰ κορίτσια μα. Ἰὰρ' τὸν
καὶ σὲ γάμο σου!

— Ὁ κ. Λαμπάκης εἶναι ὄρηγητῆς σὲ Πανετιστή-
μιον δηλ. πᾶσι νὰ πᾶι, πρέπει νάιναι κ' ἐπιστήμονας. Καὶ
σὰν ἐπιστήμονας ἔχει χρέος νὰ λίει, μιλωτάσ τοῦσιν φοι-
τητάς, τὴν ἀλήθεια.

— Κι αὐτὸ δὲ κάνει καὶ ὁ κ. Λαμπάκης. Σ' ἕνα μά-
μάθημά του, πὸς τὸ δημοσίεψε καὶ σὲ κάπιο περιοδικὸ
(ἐστὶ, γιὰ νὰ μὴν πᾶσι σὲ χαμένα ἢ σοφία του!) λίει
πὸς οἱ δημοτικιστάδες μεταφράσανε τὸ ἐκκλησιαστικὸ «τὰς
κεφαλὰς ὑμῶν τῷ Κυρίῳ κλίνετε» σὲ «σκύφε τὰ ξερὰ σας».

— Καὶ συμπερᾶναι ὁ σοφὸς κ. Λαμπάκης: «Ἰδοῦ, κύ-
ριοι, εἰς ποῖα ἔτοπα ἄγονται οἱ ἄνθρωποι εὐτοὶ οἱ τοιαῦτα
διόσχυριζόμενοι καὶ οἱ τοιαῦτην γλώσσαν προκρίνοντες ἀπὸ
τῆς θαίας γλώσσης τῶν προγόνων».

— Καὶ συμπερᾶνουμε καὶ μετὰ: «Νά, κύριοι, μετὰ
ψευτιές καὶ μετὰ τί ἀνοησίας μετὰ πολέμουσιν οἱ διάφοροι Λαμ-
πάκηδες τῆς καθαρεύουσας.

— Βγῆκε τὸ 7ο φυλλάδιο τοῦ Ἀλεξανδριανοῦ «Σερά-
πιου» καλλιτεχνικώτατα τυπωμένο καὶ γιομάτο ὄλη δια-
λεχτή. Τὰ περιεχόμενά του: Δ. Γ. Χρυσάνθη «Κάρολος
Δάρβιν». Π. Μάγνη «Ἀπὸ τὶς κόκκινες σελίδες». Πηλ.
Ζήγρη «Χαμός». Χρ. Ζερβοῦ «Τραγοῦδια σὲ πεζῶ». Κ.
Τσαγκαράδα «Ἀφορμασμένο μάντευμα». Σ. Σκίπη «Ἡ νύχτα
τῆς πρωτομαγιάς» κτλ.

ΧΩΡΙΣ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟ

Καπ. Ἀλέξ. Στὴ Σαλονίκη. Σὲ παρακαλοῦμε νὰ μᾶς
στελεῖσι τρία τέσσαρα ἀντίτυπα. Τὰ ζητοῦνε φίλοι.— Γεῖ-
τόνα. Τὸ σιγουργικὸ σου παιγνίδι μιάζει πολὺ μετὰ τὸ
«γεῖτονα» τοῦ μακαρίτη Πάνου Γιαννόπουλου, καὶ γι' αὐτὸ
δὲ θὰ θυμώσῃς ἂν, ἀντὶ τὸ δικὸ σου, δημοσιέψουμε κείνο:

Καὶ ἦτον
ἢ γείτων
ξανθὴ λευκοχίτων,
ἔστια χαρῖτων

**ΜΕ ΜΑΝ ΔΡΑΧΜΗΝ ΚΕΡΔΟΣ 100 000 !
ΛΑΧΕΙΟΝ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΣΤΟΛΟΥ ΚΑΙ ΤΩΝ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ**

Ἐκαστον γραμματίον ἰσχύον διὰ τὴν κλήρωσιν εἰς Ὀκτωβρίου
1909 τιμᾶται ἀντὶ μιᾶς δραχμῆς.

ΚΕΡΑΗ ΕΚΑΣΤΗΣ ΚΛΗΡΩΣΕΩΣ :

ΜΕΓΑ ΚΕΡΑΟΣ	ἕκ δραχ.	100,000
1 Κέρδος	» »	25,000
1 κέρδος	» »	10,000
3 Κέρδη	» »	5,000
5 Κέρδη	» »	1,000
118 Κέρδη	» »	100
557 Κέρδη	» »	50

1000 ἐν ὄλῳ κέρδη ἀξίας δραχμῶν..... 225,000

Γραμματία πωλοῦνται. Εἰς τὰ σημεῖα ταμεία καὶ λοιπὰς δημοσίας ἀρχάς, εἰς τὰς Γραπείας, εἰς τοὺς σταθ-
μάσ καὶ στασιάρχας τῶν αἰδηροδρόμων, τοὺς διαχειριστάς τῶν μονοπωλίων καὶ τὰς πρακτορείας τῶν ἡμερησίων πρὸς
δραχ. μιᾶν ἕκαστον γραμματίον, ἰσχύον διὰ μιᾶν ἐκ τῶν τριῶν τελευταίων κληρώσεων.

Διὰ πᾶσαν πληροφορίαν ἢ ζήτησιν γραμματίων ἀπευθυντέον εἰς τὸ Γραφεῖον τοῦ Ἐθνικοῦ Στόλου καὶ τῶν
Ἀρχαιοτήτων, ὑπουργεῖον Οἰκονομικῶν εἰς Ἀθήνας.

Ὁ Διευθύνων Τμηματάρχης
Γ. ΚΟΦΙΝΑΣ

ΜΑΝΩΛΗΣ ΚΑΛΟΜΟΙΡΗΣ

ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ

ΓΙΑ ΜΙΑ ΦΩΝΗ ΜΕ ΠΙΑΝΟ

Τυπωθήκανε στὴ Λεϊψία καὶ που-
λοῦνται στὰ γραφεῖα τοῦ «Νουμά».

α') ΠΟΙΗΣΗ ΜΑΛΑΚΑΞΗ :

- 1) Στὴν ἀέμη καρφωμένα Δρ. 1.—
- 2) Τραγουδάκι » 1.—
- 3) Στὴ νῆσο πέρα ὁ πύργος τῆς Ἀθώ-
ρητης » 1.—
- 4) Μολιβιτίτσα Δρ. 1.—
- 5) Μισιριώτισσα » 1.—
- 6) Ρομελιώτισσα. » 1.50
- 7) Ἀφροδίτη. » 1.50
- 8) Χάιντε χρῶρδε. » 1.—
- 9) Μικρούλα. » 1.50
- 10) Στὸν Ἐποπα (μαλλιαρικὰ Πόπι) Χερζεται.
Ἄλλα μᾶζι ἕνας τομος δρ. 5.

ΤΟ ΜΟΤΟ ΜΑΣ

Μὲ γλώσσα ζωντανὴ νὰ ποῦμε ζωντα-
νὲς ιδέες σὲ ζωντανὸ λαὸν.

**ΜΗΝΙΑΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΤΟΥ ΛΑΟΥ**

Ἐκδοσες στὴ ζωντανὴ μας γλώσσα τῶν
καλύτερων ἔργων τῶν πρὸ ἑξακοσμένων φιλό-
σοφων. Βγῆκε κῶβλα τὸ πρῶτο βιβλίον

ΤΟ ΕΠΙΖΩΜΑ ΤΗΣ ΦΤΩΧΙΑΣ

Τὸ δεύτερο βιβλίον πὸν θὰ ἐκδοθῆ σὲ λί-
γες μέρες θάναι

Η ΜΑΝΝΑ

Τοῦ Μάξιμ Γκόρκυ

Συγρομὴ χρονιάτικα φρ. χρ. 15, ἑξαμη-
νιάτικα φρ. χρ. 7,50.

Laos' Monthly Libriry
306 w. 54 th. St., Carty
New York

πλουσίων, ἀργήτων,
πὸν ἔλεγον φρίττων,
τὸ μέτωπον πλάττων
ὡ εἶθε ἀχίτων
νὰ ἦτον
ἢ γείτων.

κ. Γ. Πετ. στὴν Πόλη. Ὁ κ. Πουλ. μένει στὴν Κέρ-
κυρα καὶ μπερῆσι νὰν τοῦ γράψῃς ἐκεῖ. Το ἀνέκδοτο μυθι-
στόρημα τοῦ Γ. Καμπύση «Ὁ Χρῆσ καὶ Φίλο» δημοσιεύε-
ται ἀπὸ τὴν ἀρχὴν τοῦ περᾶσμένου μηνῆ στὰ Monde Helle-
nique τῆς Ἀθήνας. Κάθε φύλλον του πουλιέται μιὰ δεκάρα.
Γράψε νὰ σοῦ τὰ στείλουν ὄλα τὰ φύλλα. Περιμένουμε τὴ
συνδρομὴ καὶ σ' εὐχαριστοῦμε.—κ. Ν. Ζαχ. σὲ Λίβερ-
πουλ. Λάσασε τὴ συνδρομὴ καὶ σ' εὐχαριστοῦμε.

Ἐντοκοὶ καταθέσεις

Καταθέσεις εἰς τραπεζικὰ γραμματία

Τροποποιηθείσας τῆς κλίμακος τῶν τόκων τῶν εἰς τρα-
πεζικὰ γραμματία νέων ἐντόκων καταθέσεων ἐν ὄψει ἢ
ἐπὶ προθεσμία δηλοποιεῖται, ὅτι ἀπὸ 15 Ἀπριλίου 1909
ἢ Ἐθνικῆς Τράπεζας τῆς Ἑλλάδος δέχεται παρὰ τε τῶ
Κεντρικῶ Καταστήματι καὶ τοῖς Ὑποκαταστήμασιν
αὐτῆς καταθέσεις εἰς τραπεζικὰ γραμματία ἀποδοτέας
ἐν ὄψει ἢ ἐν ὄρισμένη προθεσμία ἐπὶ τόκῳ.

1) 1) τοῖς 0,0 κατ' ἔτος διὰ τὰς ἐν ὄψει ἀποδοτέας
καταθέσεις μέχρι ποσῶ δρ. 10.000, πέραν δὲ τοῦ ποσῶ
τούτου τοῦ τόκου ὀρισμένου εἰς 1 τοῖς 0)0 κατ' ἔτος μέχρι
50.000 δραχμῶν πέραν δὲ τοῦ ποσῶ τούτου εἰς 1)2 τοῖς
0)0. Αἱ καταθέσεις αὐταὶ γίνονται δεκταὶ καὶ εἰς ἀνοικτῶν
λογαριασμῶν παραδιδόμενου τῷ καταθέτη βιβλιαρίου λογα-
ριασμοῦ καὶ βιβλιαρίου ἐπιταγῶν.

2) 2) τοῖς 0)0 κατ' ἔτος διὰ τὰς καταθέσεις ἀποδοτέας
μετὰ 3) μηνῶσιν τοῦλάχιστον.

2) 1) 2) τοῖς 0)0 κατ' ἔτος διὰ τὰς καταθέσεις τὰς ἀπο-
δοτέας μετὰ ἕν ἔτος τοῦλάχιστον.

3) 3) τοῖς 0)0 κατ' ἔτος διὰ τὰς καταθέσεις τὰς ἀποδοτέας
μετὰ δύο ἔτη τοῦλάχιστον.

3) 1) 2) τοῖς 0)0 κατ' ἔτος διὰ τὰς καταθέσεις τὰς ἀποδο-
τέας μετὰ τέσσαρα ἔτη τοῦλάχιστον.

4) 4) τοῖς 0)0 κατ' ἔτος, διὰ τὰς καταθέσεις τῆς ἀποδοτέας
μετὰ πέντε ἔτη τοῦλάχιστον ὡς καὶ διὰ τὰς πέρα τῶν
πέντε ἐτῶν ἢ τὰς διαρκεῖς

Καταθέσεις εἰς χρυσὸν

Δέχεται ἐπὶ ἐντόκους καταθέσεις εἰς χρυσὸν ἢ τοῖ
εἰς φράγκα καὶ λίρα Ἀγγλίας, ἀποδοτέας ἐν ὄρισμένη προ-
θεσμία ἢ διαρκεῖς ἐπὶ τόκῳ:

1) 1)2) τοῖς 0)0 κατ' ἔτος διὰ καταθέσεις 6 μηνῶν τοῦλάχ.	2
2) » » » » » » » 1 ἔτους »	2) 1)2) » » » » » » » 2 ἐτῶν »
3) » » » » » » » 4 » »	3) » » » » » » » 4 » »
4) » » » » » » » 5 » »	4) » » » » » » » 5 » »

Αἱ ὁμολογίαι τῶν ἐντόκων καταθέσεων ἐκδίδονται κατ'
ἐκλογὴν τοῦ καταθέτου ὀνομαστικῶ ἢ ἀνόνομοι.

Τὸ κεφάλαιον καὶ οἱ τόκοι ὁμολογιῶν πληρώνονται
παρὰ τῶ Κεντρικῶ Καταστήματι καὶ τῆς αἰτήσεως τοῦ κατα-
θετοῦ Ὑποκαταστήματι τῆς τραπεζικῆς εἰς τὸ αὐτὸ νόμισμα
εἰς ὃ ἐγένετο ἡ καταθέσις.